eſt,quí multum orat pro populo & uniuerſa ſancta ciuita-
te. B Sed recurramus ad euangeliū atq; aliqd qđ fortè
Mat.16. ſpectet & ad hæc unguenta reqramus. Maria magdalene
& Maria iacobi & Salome emerūt aromata ut uenientes
ungerēt Ieſum. Quænā iſta unguēta tā precioſa ut Chri-
ſti corpori parētur & cōparentur: tā copioſa ut toti ſuffi-
ciāt. Neutrū quippe duorū præcedentiū aut emptum aut
factum ſpecialiter ad opus dñi: aut toto in corpore legiť
fuiſſe diffuſum: ſed de ſubito introduciť mulier: uno qui-
Mat.26 dem in loco oſculās pedes & unguento ungens: in altero
uerò uel ipſa uel altera habens alabaſtrum unguenti, & il
Mar.14. lud mittēs in caput. Cæterū nunc emerunt, ait, aromata:
ut uenientes ungerent Ieſum. Emunt non unguenta ſed
aromata: & unctio in obſequium dñi non facta aſſumitur:
ſed noua conficitur: nec ad ungendā tm̄ aliquā corporis
partē. Verbi gratia, pedes ut caput. Sed ſicut ſcriptū eſt:
ut uenientes ungerent Ieſum: quod eſt toti⁹ cōplexio, nō
patris diſtinctio. Tu quoq; ſi te induas uiſcera miſericor-
diæ, liberalē benignūq; exhibeas: nō tantū parentib⁹ ſiue
cognatis tuis: aut quos tibi uel bñfactores tenes, uel bene
facturos ſperas: nā & ethnici hoc faciunt: ſed (iuxta Pauli
conſiliū) ſtudeas operari bonū ad oēs: ita ut propter deū
nec inimico officiū humanitatis corporale ſeu ſpirituale
negandū ſubtrahēdumq; exiſtimes: cōſtat te quoq; abun
dare unguentis optimis: nec caput aut pedes dñi tm̄: ſed
paſſim quātū in te eſt ungere ſuſcepiſſe totū corp⁹, quod
eſt eccleſia. Et fortè prouide ob hoc dñs Ieſus paratam ſi
bi confeſſionē expendi noluit in ſuo corpore mortuo: ut
ſeruaret uiuo. Viuit enim eccleſia quæ manducat panē ui
uum qui de cælo deſcēdit. Ipſa eſt charius corp⁹ Chriſti:
qđ ne mortem guſtaret: morti illud alterū traditum fuiſſe
nullus chriſtianus ignorat. Ipſam ungi: ipſum foueri deſi
derat: ipſius infirma mēbra cupit fomētis accuratioribus
releuari. Ipſi ergo p̄cioſa unguēta retinuit, cū anticipās
horam & accelerans gloriam, mulierum deuotionem nō
cluſit ſed inſtruxit. Renuit ungi, ſed parcens non ſpernēs.
Non recuſans obſequium, ſed reſeruās proficuum. Profi-
cuum dico, nō huius materialis atq; corporalis unguen-
ti: ſed planè ſpiritualis: quod in iſto deſignatū eſt. In iſto
ergo pepercit magiſter pietatis unguentis optimis pieta
tis: quæ membris ſuis indigentibus tā corporaliter quàm
ſpiritualiter oīno cuperet exhiberi. Deniq; paulo ante cū
in caput ei⁹ aut etiā in pedes funderet unguentū: ipſumq;
ſatis p̄cioſum: nunquid p̄hibuit? imo & obſtitit prohibē
tibus. Nam & Simoni indignanti q̄ ſe tangi à peccatrice
permitteret: longam texuit reprehenſionis parabolam: &
alijs perditionis unguentum cauſantibus reſpondit, di-
Mat.26 cens. Quid moleſti eſtis huic mulieri? Nonnunquam ego
(ut modicum faciam exceſſum) cum ſederem mihi ad pe-
des Ieſu mœrens: & offerens ſacrificiū ſpūs contribulati
in recordatione peccatorum meorū: aut certè ad caput ſi
qñ uel raro ſtarem & exultarē in recordatiōe bñficiorum
Ibidem. eius: audiui dicētes. Vt quid pditio hæc? Cauſantes uide
licet q̄ ſoli uiuerē mihi. qui (ut putabāt) multis prodeſſe
poſſem. Et dicebāt. Potuit eñi uenūdari multo & dari pau
pib⁹. Sed nō bonū mercatū mihi eſt etiā ſi uniuerſum mū
dū lucrer: meipſum pdere & detrimētū mei facere. Vnde
intelligēs uerba hæc inter illa eſſe quas ſcriptura loquiť
muſcas morituras quæ pdūt ſuauitatē unguenti: recorda
Eſaiæ.3. tus ſum diuinæ illius ſententiæ. Popule meus qui te bea
tificāt in errorem inducunt. Verū audiāt excuſantē dñm,
Mat.26 & reſpōdentē pro me: q me quaſi de ocio incuſant. Quid,
inquit, moleſti eſtis huic mulieri? quod eſt: uos uidetis in
facie: & ideò ſm faciem iudicatis. Non eſt uir (ut putatis)
qui poſſit mittere manū ad fortia: ſed mulier. Quid tenta-
tis ei imponere iugū, ad quod ego eum minus ſufficientē
intueor? Bonū op⁹ operatur in me. Stet in bono quādiu
nō conualeſcit in melius. Si qñ de muliere in uirū, & uirū
perfectum profecerit: poterit & ī opus pfectionis aſſumi.
Fratres reuereamur epiſcopos: ſed uereamur labores co-
rum. Si labores penſam⁹, nō affectamus honores. Agno-
ſcamus impares uires noſtras: nec delectet molles & fœmi
neos humeros uirorum, ſupponere ſarcinis: nec obſerue-
mus eos, ſed honoremus. Inhumane nempe eorum redar-
guis opera: quorū onera refugis. Temerarie obiurgat ui-
rum de prælio reuertentem: mulier nens in domo. Dico
enim. Si is qui de clauſtro eſt: eum qui uerſatur in popu-
lo interdum minus diſtricte: minúsue circūſpecte ſeſe age
re deprehenderit (uerbi gratia, in uerbo, in cibo, in ſom-
no, in riſu, in ira, in iudicio) non ad iudicandum cōfeſtim
p̄ſiliat: ſed meminerit ſcriptum. Melior eſt iniquitas uiri, Ecc.42.
quàm bñfaciens mulier. Nam tu quidē in tui cuſtodia ui-
gilans benefacis, ſed q iuuat multos: & melius facit & ui-
rilius. Qđ ſi implere nō ſufficit abſq; aliqua iniquitate, id
eſt abſq; quadā inæqualitate uitæ & cōuerſatiōis ſuæ: me
mēto qa charitas operit multitudinē peccatorū. Hæc di- Iacob.4
cta ſint contra geminā tentationē: qua ſæpe uiri religioſi
epiſcoporū uel ambire gloriā: uel exceſſus temere iudica-
re diabolicis inſtigationibus incitantur. C Sed redea-
mus ad unguēta ſponſæ. Vidéſne quàm ſit præferendum
cæteris iſtud pietatis unguentum: de quo ſolo permiſſum
non eſt perditionē fieri? In tantū perditio de ipſo non fit:
ut nec aquæ frigidæ munus irremuneratū ſinatur. Bonū
tamen contritionis unguentū qđ de recordatione pecca
torum conficitur: mittiturq; in pedes domini: qa cor con- Pſal.50.
tritū & humiliatū deus nō deſpiciet. Cæterū longe meli⁹
eſſe arbitror id quod diciť deuotiōis factū de recordatio-
ne beneficiorū dei: quippe quod & capiti idoneū reputa-
tur: ita ut perhibeat de ipſo deus. Sacrificium laudis hono p̄s.49.
rificabit me. Porrò utrūq; uincit unctio pietatis: quæ de
reſpectu miſerorum fit: & per uniuerſum Chriſti corpus
diffunditur. Corpus dico non illud crucifixum: ſed quod
illius acquiſitum eſt paſſione. Optimū reuera unguentū
in cuius cōparatione cætera nec reſpicere ſe oſtendit qui
ait. Miſericordiam uolo & nō ſacrificium. Hanc ergo po Mat.9.
tiſſimū inter cæteras uirtutes redolere puto ubera ſpon-
ſæ: quæ ſponſi per oīa geſtit cōgruere uoluntati. An non
odore mix Thabita etiā in morte fragrabat? & ideò cito
de morte cōualuit: qa præualuit odor uitæ. D Sed audi
te uerbum abbreuiatū ſuper præſenti capitulo. Quiſquis
& inebriat uerbis & fragrat bñficijs ſibi dictū putet: qa Canti.1.
meliora ſunt ubera tua uino: fragrātia unguētis optimis.
Ad hæc quis idoneus? Quis noſtrū unum ſaltem horum
integre perfecteq; poſſideat: ut nō uidelicet interdum &
in dicēdo ſterilior: & in operādo tepidior ſit? Sed eſt quæ
merito & nō dubie hoc p̄conio gloriať: eccleſia utiq; cui
nūquā de uniuerſitate ſua deeſt, & unde inebriet: & unde
fragret. Qđ eñi ſibi deeſt in uno: habet in altero: ſm men 1.Co.12.
ſurā donationis Chriſti: ac moderationē ſpūs diuidentis
ſingulis p̄ut uult. Fragrat eccleſia in his qui ſibi faciunt
amicos de mā mona iniqtatis: inebriat in miniſtris uerbi:
qui uino lætitiæ ſpūalis infundunt terrā & inebriāt eā &
fructū referūt in patientia. Ipſa audacter ſecureq; ſeſe no-
minat ſponſam: tanquā quæ uerè habet ubera meliora ui-
no: & fragrantia unguētis optimis. Quod & ſi nemo no-
ſtrū ſibi arrogare præſumat: ut aīam ſuam qs audeat ſpon
ſam dñi appellare: qm̄ tamē de eccleſia ſumus: quæ merito
hoc noīe & re noīs gloriať: nō immerito gloriæ hui⁹ par-
ticipiū uſurpam⁹. Qđ eñi ſimul oēs plenè integreq; poſſi
demus: hoc ſinguli ſine cōtradictione participamus. Gra
tias tibi dñe Ieſu, q nos chariſſimæ eccleſiæ tuæ aggrega
re dignatus es: nō ſolum ut fideles eſſemus: ſed ut etiam ti
bi uice ſpōſæ in amplexus iocundos, caſtos, æternoſq; co
pularemur: reuelata & ipſi facie ſpeculantes gloriam tuā:
quæ tibi communis pariter eſt cum patre & ſpirituſancto
in ſecula ſeculorum. Amen.

De gloria & laude deo ſemp attribuenda p omni
bus bonis eius nobis impenſis. Sermo. XIII. B

ORigo fontiū & fluminū oīm mare eſt uirtutum
& ſcientiarū dominus Ieſus chriſtus. Quis enim
dominus uirtutum niſi ipſe eſt rex gloriæ? Sed
& iuxta Annæ canticum idē ipſe deus ſcientiarū. Reg.2.

dominus

dñs eſt. Continentia carnis, cordis induſtria uoluntatis
rectitudo, ex illo fonte manant. Non ſolum autem: ſed & ſi
quis callet ingenio: ſi quis nitet eloquio: ſi quis moribus
placet, inde eſt. Inde ſciæ: inde ſapiæ ſermo. Theſauri ſiqui
dem ſapiētiæ & ſciæ ibi oēs abſconditi ſunt. Quid? Caſta
cōſilia, iuſta iudicia, ſancta deſideria: nónne riuuli fontis
illius ſunt? Quòd ſi copiæ aquarū ſecretis ſubterraneiſq;
Coll.2. recurſibus inceſſanter æquora repetunt: ut inde rurſus
ad uiſus uſuſq; noſtros iugi & infatigabili erumpant ob
ſequio: cur non etiam ſpirituales riui ut arua mentium ri-
gare non deſinant, proprio fonti ſine fraude & ſine inter-
miſſione reddantur? Ad locum unde exeunt reuertantur
flumina gratiarum ut iterum fluant. Remittatur ad ſuum
principiū cæleſte profluuiū quo uberius terræ refundať.
1.Theſſa. Qualiter inquis? qualiter dicit apl's. In omnibus gratias
5. agētes. Quicqd ſapientiæ, quicqd te uirtutis habere con-
fidis: dei uirtuti & dei ſapientiæ reputa Chriſto. Et qs tā
Luc.8. inſanus, ais, ut aliunde præſumat? Nemo planè adeò ut &
phariſæus gratias agat: cuius tamen iuſtitiæ non eſt laus
à deo. Nec enim illa gratiarum actio (ſi bene recolis euan
geliū) gratiorē eū facit. Quare? Quia quicquid in ore de
uotum ſonuerit: cordis nō ſufficit excuſare tumorē apud
Pſal.137 eum qui alta à longe cognoſcit. Deus ô phariſæe nō irri-
1.Cor.4 detur. Putas tu habes aliquid quod non accepiſti? Nihil,
inquit, & ideò gratias refero largitori. Si omnino nihil:
ergo nec meritum præceſſit in te illum: ut illa de quibus
gloriaris acciperes? Quod ſi & fatearis, primo quidē fru-
ſtra inflaris aduerſus publicanum: qui ideò nō habet qđ
tu: quia non accepit ut tu. Deinde uide etiam ne non inte
gre ſua dona reſignes deo: & tibi inflectens aliquid de glo
ria & honore ipſius fraudis merito arguaris: & fraudis in
deum. Si enim de his quæ iactas ex te tibi quippiam fortè
arrogares: falli te magis quàm uelle fraudare crederem &
errorem corrigerem. Nunc uerò quia gratias agendo, p-
bas te tibi nihil tribuere: ſed dei eſſe dona tua merita pru
denter agnoſcere: certè cæteros aſpernendo prodis te, q̄
in corde & corde locutus: ſis altero commodans linguam
mendacio: altero ueritatis uſurpans gloriam. Non enim
iudicares publicanum contēnendū præ te, ſi non præ illo
te honorandum cenſeres? D Sed quid reſpondes apl'o
præſcribenti & dicenti: ſoli deo honor & gloria? Quid ā-
1.Thim.1 gelo diſtinguenti & docēti quid ſibi retinere placeat deo
& quid partiri dignetur hominibus? Nā gloria, inquit,
Lucæ.1. in excelſis deo: & in terra pax hominibus bonæ uolunta-
tis. Cernitis ne phariſæum agentem gratias: labijs quidē
honorare deum: cordis autem ſententia, ſe? Sic uſu quo-
dā magis quàm ſenſu uel affectu pſonare in ore multorum
gratiarum actionem aduertere eſt: intantum ut homines
quoq; ſceleratiſſimi ad quæq; flagitia & facinora ſua ſo-
leāt gratias deo agere q̄ bene proſpereq; (ut quidem ipſi
ſapiunt) ceſſerit ſibi in adimpletione peruerſarum uolun
tatum ſuarum. Audi (uerbi gratia) furem cum impiæ ma-
chinationis male cupitum manipulum reportarit exultā-
tem clam & dicentem. Deo gratias: non inanes uigilias fe
ci: nocturnum laborem meum non perdidi. Similiter qui
hominem interfecit: nónne gloriatur & refert gratias q̄
præualuit aduerſus æmulū: aut de hoſte ſe uindicauit? Et
nihilomin⁹ adulter tripudians geſtit in dei laudes q̄ diu
optato concubitu tandē potitus ſit. Non ergo omnis gra
tiarum actio accepta eſt deo: niſi quæ de cordis pudica &
mera ſimplicitate procedit. Pudica ſane dixerim propter
eos qui & de malis actibus ſuis gloriātes deo gratias age-
re ſolent: quaſi deus more ipſorum lætetur cum male fe-
p̄uc.2. cerint, & exultet in rebus peſſimis. Audiet qui huiuſmo-
di eſt. Exiſtimaſti inique q̄ ero tui ſimilis: arguam te & ſta
Pſal.49 tuam cōtra faciem tuam. Mera uerò adiunxi propter hy-
pocritas qui deum quidem de bonis ſuis ſed uerbotenus
glorificantes: corde retinent quod ore præbuerāt: & quo
niam doleſe agunt in conſpectu eius: inuenitur iniquitas
eorum ad odiū. Illi impie mala ſua deo: iſti dei bona frau-
dulēter intorquēt ſibi. Et quidē primū illud tam ſtultum
tamq; ſeculare ac quodammodo etiam beſtiale eſt: ut ne-
ceſſe nō habeā de ipſo monere uos. Cæterum ſequēs reli-
gioſis maxime & ſpiritualib⁹ uiris inſidiari ſolet. C Ma
gna & rara uirtus profectò eſt: ut magna licet operantem
magnum te neſcias, & manifeſtam omnibus tuā te ſolum
latere ſanctitatē. Mirabilem te apparere & cōtemptibilē
reputare, hoc ego ipſis uirtutibus mirabilius iudico. Fi-
delis reuera famulus es ſi de multa gloria domini tui, etſi
non exeunte ex te: tamen tranſeunte per te nil tuis mani-
bus adhærere cōtingat. Tūc iuxta pphetā proijcis auari- Eſai.33.
tiam ex calūnia: & excutis manus tuas ab omni munere.
Tunc iuxta mandatū dñi: lux tua lucet coram hoībus: ad Matt.5.
glorificandū nō te: ſed patrē qui in cælis eſt. Sed & imita-
tor Pauli fideliūq; prædicatorū nō prædicantium ſemet-
ipſos: æque nec tu quæ tua ſunt quæris: ſed quæ Ieſu chri Phili.2.
ſti. Qobrē audies & tu. Euge ſerue bone & fidelis: quia Mat.25.
ſup pauca fuiſti fidelis: ſupra multa te conſtituā. Ioſeph cū
domū & oīa bona ægyptij dñi ſui ſibi credita ſciret: domi
nam non ignorauit exceptam, & ob hoc non acqeuit con
tingere. Non eſt, inquit, ex omnibus bonis domini mei Geñ.39.
quod nō in mea poteſtate ſit, uel non tradiderit mihi præ
ter te quæ uxor eius es. Mulierē nouerat gloriā eſſe uiri: 1.Cor.7.
& iniquū ſibi iudicauit uice contraria inglorīū facere cū
q ſe fecerat glorioſum. Aduertit homo dei ſapientia pru-
dens uirum uxorē fortiter tanquā propriā zelare gloriā,
ſibiq; ipſi retinuiſſe ſeruandā, nō alij credidiſſe: & manum
ad non cōceſſum extendere nō p̄ſumpſit. Quid ergo ho-
mo zelat gloriam ſuam: & deū audet uelle fraudare de ſua
quaſi nō zelantē? D Sed audi qd dicat: Gloriā, inquit, Eſa.42.
meā alteri nō dabo. Quid ergo dabis nobis dñe: quid da-
bis nobis? Pacē, inquit, do uobis: pacem relinquo uobis. Ioan.14.
Sufficit mihi. Gratanter ſuſcipio quod relinquis: & relin
quo quod retines. Sic placet: ſic mea intereſſe nō dubito.
Abiuro gloriam prorſus: ne fortè ſi uſurpauero non con-
ceſſum, perdam merito & oblatum. Pacē uolo, pacem deſi
dero, & nihil amplius. Cui non ſufficit pax: nō ſufficis tu.
Tu es eñi pax nr̄a q fecisti utraq; unum. Hoc mihi neceſſa Ephe.2.
riū: hoc ſatis eſt: reconciliari tibi: reconciliari mihi. Nam
ex quo poſuiſti me cōtrariū tibi factus ſum etiā mihimet- Iob.7.
ipſi grauis. Cautus ſum nec ingratus fore beneficio datæ
pacis: nec ſacrilegus inuaſor gloriæ tuæ. Tibi domine ti-
bi gloria tua maneat illibata: mecū bene agitur ſi pacem
habuero. Golia proſtrato lætatus eſt populus pace rece-
pta: ſed Dauid ſinglariť extitit glorioſus. Ioſue, Iephthe,
Gedeon, Sanſon, Iudith quoq; quāquam fœmina: glorio
ſe in diebus ſuis triumpharunt de hoſtibus: ſed pace cum
gaudio fruētib⁹ cæteris: nemo eis communicauit in glo-
ria. Iudas machabæus multis & ipſe inclytus uictorijs: cū
frequenter exultanti populo pacē fortiter pugnando tri-
buiſſet: nunquid gloriam quādoq; eſt partitus alicui? De- 1.Ma.4.
niq; & facta eſt, inquit, nō gloria: ſed lætitia magna in po
pulo. Quid minus ab his omnibus conditor omnium fe-
cit, quominus & ipſe debeat gloriari ſingulariter? Solus
cuncta creauit: ſolus de hoſte triumphauit: ſolus captiuos
liberauit: & ſocium habebit in gloria? Et brachium, inqt, Eſai.63.
meum auxiliatum eſt mihi. Item. Torcular calcaui ſolus: Ibidem.
& de gentibus non eſt uir mecū. B Quid mihi ergo cum
uictoria ſi nec in prælio fui? Impudētiſſime mihi arrogo
uel gloriam abſq; uictoria: uel uictoriam ſine pugna. Sed Pal.71.
ſuſcipite montes pacem populo: pacē ſuſcipite uobis: nō
gloriam: ipſi ſoli eam ſeruantes, qui ſolus & pugnauit &
uicit. Ita quæſo ita ſit: gloria in excelſis deo & ī terra pax Lucæ.2.
hominibus bonæ uoluntatis. At uerò non bonæ ſed pla-
nè iniquæ uoluntatis eſt: qui nequaquam pace content⁹:
ſuperbo oculo & inſatiabili corde inquiet⁹ anhelat & ad
gloriam dei: nec pacem proinde retinens, nec gloriam ap-
prehendens. Quis credat parieti ſi ſe dicat parturire ra-
dium quem ſuſcipit per feneſtram? Aut ſi glorientur nu-
bes q̄ imbres genuerint: quia nō irradcat? Mihi liquido
conſtat nec de canalibus oriri riuos aquarum: nec de la-
bijs uel dentibus uerba prudentiæ: etſi ſenſus ultra cor-

porcꝰ nõ attingat. Si qua ſanè in ſctis digna laude uel ad
miratione intueor: clara luce ueritatis diſcutiens: profe-
ctò reperio laudabilem ſiue mirabilẽ alium apparere: atqꝫ
alium eſſe, & laudo deum in ſanctis eius: ſiue ſit Heliſæus:
ſiue ille magnus Helias mortuorũ utiqꝫ ſuſcitatores: ipſi
quidem ſuo non imperio, ſed miniſterio foris exhibẽt no-
bis noua & inſueta. Deus uerò in ipſis manens ipſe facit
opera: inuiſibilis & inacceſſibilis in ſe: in ſuis ſpectabilis
Pſal.71. atqꝫ mirabilis eſt: & ſolus mirabilis qui facit mirabilia ſo-
lus. Nec laus calami, laudabilis eſt pictura ſine ſcriptura:
nec gloria linguæ aut labiorum ſermo bonus. C Tem
Eſaiæ.10 pus eſt ut & propheta loquatur. Nũquid gloriabitur, in
quit, ſecuris cõtra eum qui ſecat in ea: aut exaltabitur ſer
ra contra eum à quo trahitur? Quomodo ſi eleuetur uir-
ga contra eleuantem ſe, & exaltetur baculus qui utiqꝫ li-
gnum eſt: ſic contra dominum omnis qui gloriatur: ſi nõ
in domino glorieť. Si gloriandũ eſt, Paulus me docuit un
de & in quo. Gloria, inquit, noſtra hæc eſt: teſtimoniũ cõ
2.Cor.1. ſciẽtiæ noſtræ. Securus glorior, ſi teſte cõſciẽtia de gloria
conditoris nihil mihi uſurpo. Securus planè: qa iam non
contra dominũ, ſed in domino. Hæc nobis gloriatio non
ſolum nõ ꝓhibeť: ſed & ſuadetur cũ dicitur: Gloriã ab in-
Ioan.5. uicem quæritis: & gloriam quæ à ſolo deo eſt non uultis?
Reuera gloriari in ſolo deo: nõ niſi à ſolo deo eſt. Nec me
diocris iſta gloria: quippe tã uera, quàm de ueritate & in
ueritate: tam rara, ut uix uel paucitas perfectorũ perfecte
glorieť in ea. Eant ergo uani filij hoĩm, mendaces filij ho-
Pſal.61. minũ: eãt & decipiãt ipſi de uanitate in idipſum. Nam ſa-
piens gloriator probabit opus ſuũ: atqꝫ ad lumen uerita-
tis diligenter examinabit: & ſic habebit in ſemetipſo glo-
riã: & nõ in ore alteriꝰ. Stultus ſum ſi ciſtellæ labiorũ tuo
rũ gloriã meã credidero: & cœpero mẽdicare eã abs te, cũ
habere uoluero. Nónne nempe in tuo arbitrio eſt proba-
re me uel improbare prout uolueris? Sed ſi retineo penes
me: ipſe fidelius ſeruo mihi. Imo nec mihi eam credo: ipſi
potius repono ſeruandam, qui potẽs eſt depoſitum meũ
2.Thi.1. ſeruare in illum diem: cautus in cuſtodiendo: fidelis in re-
ſtituendo. Secura tunc erit unicuiqꝫ laus à deo: his dunta
xat qui humanas laudes cõtempſerint. Nam gloria in cõ
fuſione eorũ q terrena ſapiũt: dicẽte etiã Dauid. Qui ho-
Pſal.52. minibꝰ placẽt cõfuſi ſunt: qm̃ deꝰ ſpreuit eos. A Fratres
ſi hæc ſcitis: nemo ueſtrũ uelit laudari in uita iſta: qa qcqd
hic fauoris captas qď ad deũ nõ retuleris: ipſi furaris. Ti-
bi em̃ unde gloria putide puluis: tibi unde? De uitæ ſan-
ctitate? Sed ſpũs eſt qui ſanctificat: ſpũs dico, non tuꝰ, ſed
dei. Et ſi prodigijs aut ſignis effulgeas: in manu tua ſunt:
ſed uirtute dei. An blanditur popularis fauor: ꝙ uerbum
bonũ & bene fortè deprõpſeris? Sed Chriſtꝰ donauit os
& ſapiẽtiam. Nã lingua tua quid niſi calamus ſcribe? Et
hoc ipſum mutuo accepiſti. Talentũ creditũ eſt, repeten-
dũ cũ uſura. Si inuẽtus fueris ad opus impiger: ad fructũ
referẽdũ fidelis: pro labore tuo mercedẽ accipies. Si quo-
minus tolletur à te talẽtũ: & nihilominus exigetur lucrũ:
& uocaberis ſeruus nequã & piger. Omnis igiť de bonis
multiformis gratiæ apparentis in uobis referať ad ipſum
laus: laudabiliũ ſiquidẽ uniuerſorũ auctorẽ & largitorẽ.
Idqꝫ non ficte: quemadmodum ab hypocritis: nec ſola cõ-
ſuetudine ſicut à ſecularibus: ſed ne quadam neceſſitate:
ut iumenta ferendis oneribus applicantur: ſed ſicut decet
ſanctos: ſynceritate fida: deuotione ſolicita: hilaritate gra
ta ſed nõ diſſoluta. Immolantes itaqꝫ hoſtiã laudis, & red
dentes uota noſtra de die in diem, curremus omni uigilã-
tia iungere ſenſum uſui: affectum ſenſui: exultationem affe
ctui grauitatẽ exultationi: humilitatẽ grauitati: libertatẽ
humilitati: quo interdum liberis purgatæ mentis paſſibꝰ
procedamus: & excedamus per inuſitatas quaſdam affe-
ctiones ſpirituales lætitias in iubileis amœnitatibꝰ: in lu-
mine dei: in ſuauitate: in ſpiritu ſancto: probantes nos cõ-
prehẽſos in his quos propheta intuebatur cum diceret.
Dñe in lumine uultus tui ambulabũt: & in noĩe tuo exul-
tabunt tota die: & in iuſtitia tua exaltabũtur. C At for-
taſſe aliquis mihi dicat: Bene admones: ſed ſi ea diceres q̃
tuo propoſito cõuenirent. Expectate pauliſper. Non ſum
immemor. Nónne in manibus eſt id tractare quod diciť:
Oleum effuſum nomen tuum? Hoc opus: hic labor eſt. Et Canti.1.
quæ præmiſimus an fuerint neceſſaria uos uideritis. Nũc Aenei.6
quod ad me attinet: quia hinc aliena non ſint paucis ad-
uertite. Non recordamini in ſponſæ uberibus extremam
commendatam eſſe ſuaueolentiam unguentorum? Quid
ergo cõſequentius quàm ut eandem fragrantiã ſpõſa ne
ſibi arrogare puteť de ſpõſi bñficio recognoſcat? Cui pla
nè ſenſui illa oĩa quæ ꝑtaxauimꝰ ſubſeruire cognoſcitis.
Quòd ubera (inquit) mea ſic redolẽt & ſic placent: nec ſtu
dijs nec meritis aſcribi meis: ſed tuæ ô ſponſe tribuo lar-
gitati: de oleo utiqꝫ effuſo noĩe tuo. Hoc pro literæ conſe
quentia. Cæterum explanatio ipſius capituli cuius occa-
ſione ſuper nequiſſimo uitio ingratitudinis præſentẽ ſer
monem tam in longum ꝓtraximus: tempus aliud & aliud
exordiũ ſermõis deſiderat. Nũc hoc ſolũ admonitos uos
eſſe ſufficiat: ſi ſponſa utiqꝫ de omni uirtute ſua uel gratia
minime audet ſibi quippiã arrogare: quanto minus ado-
leſcẽtulæ fortè quæ nos ſumus? Dicamus proinde & nos
ſpõſæ ueſtigia inſectãtes: dicamus. Nõ nobis dñe non no ꝑs.113.
bis: ſed noĩ tuo da gloriam. Dicamus nõ uerbo & lingua
tantum: ſed ope & ueritate: ne fortè (quod nimis uereor)
dicatur & de nobis. Qm̃ dilexerunt eum in ore ſuo, & lin Pſal.77.
gua ſua mẽtiti ſunt ei. Cor aũt eorũ nõ erat rectũ cum eo:
nec fideles habiti ſunt in teſtamento eius. Dicamus ergo
dicamus: clamãtes plus medullis cordis, quàm labijs oris.
Saluos fac nos dñe deus noſter: & congrega nos de natio
nibus: ut confiteamur noĩ ſancto tuo, nõ noſtro: & glorie
mur in laude tua: nõ noſtra in ſecula ſeculorum. Amen.

De eccleſia fideliũ chriſtianorum, & de ſynagoga iudæorum perfidorum Sermo. XIIII. A

NOtus in iudæa deus: in iſrael magnum nomen Pſal.75.
eius. Populus gentium qui ambulabat in tene Eſaiæ.9.
bris uidit lucem magnam: quæ erat in Iudæa
& in Iſrael: uoluitqꝫ accedere & illuminari: ut ꝑs.33.
qui aliqñ non ppl's nũc ppl's eſſet: lapiſqꝫ unus angularis 1 Pet.2.
ambos in ſe parietes uenĩẽtes è diuerſo reciperet: & eſſet de Ephe.2.
cætero in pace locus eius: Porrò fiduciã dabat inuitantis Pſal.75.
uox q̃ iã ſonuerat. Lætamini gẽtes cũ plebe eius. Ergo ac- Roma.5
cedere uoluit: ſed uetuit ſynagóga: immundã aſſerens ec-
cleſiã de gẽtibus: & indignã idololatriæ fecem & ignorã-
tiæ cæcitatẽ improperãs: & dicebat. Tu em̃ quo merito?
Noli me tãgere. Cur inqt? An iudæorũ tm̃ deus? Nónne
& gentiũ? Etſi mihi certè meritum deeſt: ſed non illi miſe-
ratio? Nũqd ſolũmodo iuſtꝰ eſt? Eſt & miſericors. Domi- Pſal.118.
ne ueniant mihi miſeratiões tuæ & uiuã. Et rurſum. Miſe Ibidem.
ricordiæ tuæ multæ dñe: ſm̃ iudiciũ tuũ uiuifica me: quod
nimirũ tẽperatũ miſericordia eſt. Quid faciet iuſtꝰ & mi-
ſericors dñs? Altera gloriãte in lege: & applaudente iuſti
tiã ſibi: nec indigẽte miſericordia: ſed deſpiciẽte ipſam q̃
indiget. Altera è regiõe ꝓpria cognoſcẽte delicta: cõfitẽte
indignitatẽ: renuente iudiciũ: flagitãte miſericordiã: qd
in quã faciet iudex: & ille iudex cui & iudicare & miſereri
ſic utrũqꝫ familiare eſt: ut neutrũ altero familiariꝰ? Quid
ſanè poſſit cõuenientius quàm ut pro ſuo quæqꝫ accipiat
uoto: iudiciũ illa: iſta miſericordiã. Iudæus iudiciũ q̃rit &
habeat: gẽtes autẽ ſup miſericordia honorant deũ. Et eſt
iudiciũ, ut qui cõtẽnunt dei miſericordẽ iuſtitiã: & ſuam
uolũt cõſtituere (quæ profectò nõ iuſtificat ſed accuſat)
eidẽ ſuæ iuſtitiæ relinquanť opprimendi magis quàm iu-
ſtificãdi. C Eſt quippe ex lege (quæ neminẽ unquam du
xit ad perfectũ) iugum quod nec ipſi neqꝫ patres eorum
unquã portare potuerũt. Sed ſynagoga fortis eſt non cu
rat onus leue: nec iugũ ſuaue. Sana eſt: non eſt ei opus me
dicus: nec unctio ſpũs. Confidit in lege: liberet eam ſi po-
teſt. Non aũt data eſt lex quæ poſſit uiuificare: inſuper &
occidit. Litera em̃ occidit. Propterea, inquit, dico uobis
morιemini in pctis ueſtris. Hoc ergo iudiciũ ô ſynagóga 2.Cor.3
quod flagitas. Errori tuo cæca & contentioſa dimitteris,
donec

donec plenitudo gẽtium (quas ſuperba ſpernis & inuida
repellis) introeat: & agnoſcat etiam ipſa, ipſum qui notꝰ
eſt in iudæa deus: quodqꝫ eſt in iſrael magnũ nomen eius.
Ioan.19. Hoc qppe in iudiciũ uenit Ieſus in hũc mundũ: ut qui nõ
ꝑs.93. uident uideant: & qui uidẽt cæci fiant. Ex parte tñ: qa nõ
repellet dñs plebẽ ſuã ex toto: ſeruans ſibi ad ſemẽ aplos
& multitudinẽ credentiũ: quorũ erat cor unũ & aĩa una.
Sed nec repellet in finẽ reliquias ſaluaturus. Iterum enim
ſuſcipiet iſrael puerũ ſuũ: & recordabiť miæ ſuæ: ut ne
ibi quidẽ iudiciũ deſerat comes mĩa: ubi nullũ ipſa repe-
rit locũ. Alioqn ſi pro meritis recepiſſet: iudiciũ profectò
ſine miſericordia ei qui nõ facit miſericordiam. Hebeť qp
pe iudæa oleũ multũ diuinæ notitiæ: idqꝫ in ſe tanquã in
uaſe clauſum auara retinet. Peto & nõ miſereť nec cõmo
dat. Sola dei cultum: ſola notitiam: ſola uult poſſidere ma
gnum nomẽ eius. Nec zelat ſibi: ſed inuidet mihi. Ergo tu
dñe iudica iudiciũ meũ: & nomen tuũ magnũ magnifice-
tur adhuc: & oleũ qď multũ eſt multiplicetur magis. Cre-
ſcat, ebulliat, effundatur, deriuetur & in gentes: & ſentiat
oĩs caro ſalutare dei. Quo pacto ut uult iudæus ingratus
tota in barba Aaron remaneat unctio ſalutaris? Nõ bar
bæ: ſed capitis eſt. Caput aũt nõ barbæ ſolius: ſed & totiꝰ
eſt corporis. Capiat ſanè prima: nõ ſola. Refundat & infe
rioribus membris, quod accepit ipſa deſuper. Deſcendat
deſcendat & in ubera eccleſiæ ſupernus liquor. Auida qp
pe nimis hunc ſibi exprimere de barba nõ deſpicit. Per-
Canti.1. fuſaqꝫ rore gratiæ, ut ſe non ingratam probet dicat. Oleũ
effuſum nomen tuum. A Sed exuberet quæſo adhuc &
perueniat uſqꝫ in oram ueſtimẽti: in me utiqꝫ omnium no
uiſſimo atqꝫ indigniſſimo: de ueſtimento tñ. Nam & ego
illud mihi de maternis uberibꝰ tãquã paruulꝰ in Chriſto
iure ꝑfectò pietatis efflagito. Q, ſi murmuret homo cui
de bonitate oculus nequam eſt: dñe reſponde pro me. De
uultu tuo iudiciũ meũ prodeat: & non de ſupcilio iſrael.
Mat.20 Imo reſponde pro te: & dic calumniatori: tibi quippe ca
lũniať ꝙ tribuas gratis. Dic proinde illi. Volo & huic no
uiſſimo dare ſimiliter. Diſplicet phariſæo. Quid muſſitas.
Ius meum uolũtas eſt iudicis. Quid iuſtius ad meritũ: qd
ad præmium ditius? An nõ licet ei qď uult facere? Mihi
quidẽ miſericordia: ſed tibi minime iniuria ſit. Tolle qď
tuum eſt, & uade. Si decreuit ſaluare & me, quid tu per-
Pſal.62. dis? Exaggera quantũ uis merita: & extolle ſudores: me-
lior eſt miſericordia dñi ſup uitas. Fateor, nõ ſuſtinui põ
dus diei & æſtus: ſed iugũ ſuaue & onus leue ꝓ bñplacito
patrisfamilias porto. Opus meum uix unius eſt horæ: &
ſi plus: præ amore non ſentio: Iudæus ꝓprias exercitet ui
res: mihi probare libet q̃ ſit uolũtas dñi bona & benepla
cens & perfecta. Ex ea ſanè operis ac temporis dãna mihi
reſartio. Ille pacto conuentionis: ego placito uoluntatis
innitor: credo & nõ ad inſipientiam mihi. Nam uita in uo
luntate eius. Illa mihi reconciliat patrem: illa hæreditatẽ
reſtituit: etiam cumulatori gratia ſymphoniæ & cantus
& epularum: ac totius exultãtis familiæ celeberrima gau
Lucæ.15 dia ſuſcitat mihi. Si indignatur frater meus ſegnior: ille q̃
hœdũ comedere mauult cũ amicis ſuis foris: quàm mecũ
Ibidem. in paterna domo uitulũ ſaginatũ. Reſpõdebitur illi. Epu
lari & gaudere oportet: quia hic filius meus mortuus fue
rat & reuixit: perierat & inuentus eſt. Adhuc ſynagoga
foris epulatur cum amicis dæmonibus: quibꝰ ſatis placet
ꝙ hœdũ pcti inſipiens deuorat tranſglutiens & reponẽs,
atqꝫ quodãmõ occultans ſibi illud in uentre ſocordiæ &
inſipiẽtiæ ſuæ: dũ contemnens dei iuſtitiã: & ſuam uolens
cõſtituere: dicit ſe nõ habere peccatũ: nec morte egere ui
tuli ſaginati: mũdam ſiquidẽ iuſtãqꝫ ex legis operibus re-
putãs. At uerò eccleſia ſciſſo uelo occidẽtis literæ in mor
te uerbi crucifixi: audacter ad eius penetralia, præeunte
ſpiritu libertatis irrumpit: agnoſcitur, placet, fortiť æmu
læ locum: fit ſponſa: fruitur præreptis amplexibus: & in
calore ſpũs Chriſti dñi cui cõfricatur inhærẽs, ſtillante ac
fundente undiqꝫ ſui oleũ exultationis præ participibus
ſuis excipiens ipſum ait. Oleum effuſum nomen tuum.
C Quid mirũ ſi ungiť q̃ unctũ amplectiť? Eccleſia ergo
recũbit intus: ſed eccleſia interim ꝑfectorũ. Spes tñ eſt &
nobis. Excubemus pro foribus qui minus perfecti ſumꝰ:
ſpe gaudentes. Sponſus & ſponſa ſoli interim intus ſint:
mutuis ſecretiſqꝫ fruãtur amplexibꝰ: nullo ſtrepitu carna
lium deſideriorũ: nullo corporeorũ fantaſmatum pertur-
bante tumultu. Turba uerò adoleſcentularum quæ abſqꝫ
hmõi inqetudinibus nõdũ eſſe pñt, foris expectet. Expe-
ctentqꝫ ſecure: ſcientes ad ſe illud ſpectare qď legũt. Ad Pſal.44
ducentur regi uirgines poſt eam: proxime eius afferẽtur
tibi. Et ut quequæ ſciat cuiꝰ ſpiritꝰ ſit: uirgines dico illas
q̃ ante Chriſto fœderatæ quàm fœdatæ mũdi complexibꝰ
ipſi firmiter perſeuerant, cui tanto fœlicius quãto matu-
rius deuouerũt. Proximas uerò q̃ priſtinã ſuam deformi-
tatẽ in qua mũdo huic qñqꝫ cõformes: mũdi principibꝰ,
id eſt ſpiritibus ſpurcis in oĩ carnali cõcupiſcẽtia ſeſe tur
piter proſtituerãt: tandẽ aliqñ erubeſcẽtes & exeuntes in
noui hoĩs formã: quãto ſeriꝰ tãto ſynceriꝰ reformare feſti
nant. Et hæ & illæ ſanè ꝓficiant, non deficiant neqꝫ fatigẽ
tur: etſi necdum planè in ſe ſentiunt unde dicant & ipſe.
Oleum effuſum nomen tuũ. Nec em̃ audent adoleſcẽtulæ
ꝑ ſe facere uerba ſponſo. Tñ ſi magiſtræ ueſtigijs preſſius
inhærere ſtudẽt: effuſi olei ſaltẽ odore delectabũtur & in
citabunť etiã de odoris ꝑceptione cupere & quærere po-
tiora. A Frequẽter egoipſe quod fateri non uerecũdor
maximeqꝫ in initio cõuerſiõis meæ: corde durꝰ & frigidꝰ
& quærens quẽ uellet diligere anima mea: nec adhuc em̃
diligere poterat: quẽ nondum inuenerat: aut certè minus
quàm uellet diligebat: & ob hoc q̃rebat ut magis dilige-
ret, quẽ nequaquã quæreret, niſi iam aliquatenus dilexiſ-
ſet. Cum ergo eũ quærerẽ in quo recaleſceret atqꝫ reqe-
ſceret ſpũs meus: utiqꝫ torpẽs & languẽs: nec ulla de par-
te occurreret q ſuccurreret: ꝑ quẽ uidelicet pruina rigens
quæ ſenſus ſtringebat inter nos diſſolueretur: & uernalis
illa ſuauitas ac ſpũalis amœnitas reuerteretur: tunc ma-
gis ac magis languebat & tædebat & dormitabat anima
mea præ tædio: triſtis penè & deſperans: & muſſitãs ſecũ
illud: A facie frigoris eius q̃s ſuſtinebit: cum ſubito fortè ꝑs.147.
ad affatũ uel etiam aſpectum cuiuſpiã ſpiritalis perfectiqꝫ
uiri, interdum & ad ſolã defuncti ſeu abſentis memoriam
ſtabat ſpũs & fluebant aquæ: & erant mihi lachrymæ illæ Ibidem.
panes die ac nocte. Quidnã iſtud niſi odor exalantis un- Pſal.31.
ctionis: qua erat ille ꝑfuſus? Nõ em̃ unctio quæ ad me ni-
mirũ niſi hoĩe mediante non pertingebat. Eapropter etſi
gaudebam de munere: confundebar tamen & humiliabar
ꝙ ſola ad me tenuis exalatio: & nõ pinguis aſperſio pue-
niſſet. Odoratu quippe delectatus non tactu: indignũ me
proinde cognoſcebam: cui per ſeipſum dulceſceret deus.
Et nũc idipſum ſi accidat: auidꝰ qdẽ ſuſcipio munꝰ indul
tum, gratumqꝫ habeo: ſed dolens doleo per meipſum non
meruiſſe: atqꝫ ut diciť: de manu in manũ minime accepiſſe
cũ obnixe id peterẽ. Pudet nimirum magis ad hoĩs quàm
ad dei moueri memoriã. Et tũc cũ gemitu clamo. Quando Pſal.41.
ueniã & apparebo ante faciẽ dei? Exiſtimo & aliquos ue-
ſtrum idẽ eſſe expertos: & experiri interdũ adhuc Qua in
re qd ſentiẽdũ niſi ꝙ noſtra aut ſupbia cõuinciť: aut hũili
tas cuſtodiť: aut fraterna charitas nutritur: aut deſideriũ
excitať. Unꝰ ideqꝫ cibus & ægrotis eſt medicina & ægro-
tatiuis dieta: porrò & debiles cõfortat, & delectat ualẽtes
Unꝰ ideqꝫ cibꝰ & languorẽ ſanat & ſeruat ſanitatẽ: & cor
pus nutrit & palato ſapit. C Sed redeamus ad uerba ſpõ
ſæ: & ſic curemꝰ audire q̃ ait, ut ſtudeamus ſape & qď ſa-
pit. Sponſa (ut dixi) eccleſia eſt. Ipſa eſt cui plus dimiſſum
eſt: & q plus diligit. Qď æmula improperat ei ad cõuitiũ:
hoc ſibi ipſa infiectit ad cõmodũ. Inde mãſuetior ad cor-
reptionẽ, inde patiẽtior ad laborẽ: inde ardẽtior ad amo-
rẽ: inde ſagacior ad cautelã: inde humilior pro cõſciẽtia:
inde acceptior pro uerecundia: inde ad obediendum pa-
ratior: inde ad gratiarum actionẽ deuotior ac ſolicitior.
Deniqꝫ illa (ut dictũ eſt) murmurãte & memorãte merita
ſua: & labores, & pondus diei & æſtus: eccleſia beneficiũ

Canti. 1. recolit dicēs:Oleum effuſum nomen tuum.Hoc planè te
Pſal.121. ſtimonium iſrael ad confitendum nomini domini.Non ta
men iſrael ſecundum carnem:ſed eius qui ſecundum ſpiri
tum eſt.Nam hoc ille quo pacto dicat. Non ꝙ nō habeat
oleum:ſed non habet effuſum.Habet ſed reconditum:ha
bet in codicibus:ſed non in cordibus.Foris hæret in lite
ra:cōtrectat manibus uas plenum ſed & clauſum:nec ape
rit ut unguatur.Intus,intus eſt unctio ſpiritꝰ:aperi & un
gere:& iam non eris domus exaſperans. Quid facit oleū
in uaſis:ſi nō ſentias & in membris? Quid tibi prodeſt piū
ſaluatoris nomen lectitare in libris:nec habere pietatem
in moribus? Oleum eſt.Effunde & ſenties uirtutem eius:
quæ triplex eſt.Sed iudæus iſta faſtidit:uos audite. Volo
dicere cur nomen ſponſi oleo comparetur:quod nōdum
dixeram.Et tres huius rei occurrunt cauſæ. At quoniam
pluribꝰ uocabulis appellatur (eo ꝙ nullum quo proprie
dicatur inuenitur:ineffabilis quippe eſt) prius nobis in
uocādus eſt ſpiritusſanctꝰ:ut de multis unū qđ uult hoc
loco intelligi (qm̄ ſcripto deſignare nō placuit) per ſe no
bis apire dignet.Sed hoc quoq; alias. Nā etſi in promptu
nūc eſſent oia:& neq; uos onerati,nec ego fatigatꝰ eſſem
hora tn̄ finē indicit. Tenete in quo attentos uos reddidit
ut non ſit cras neceſſe repetere.hoc incūbit: hoc in mani
bus eſt:docere ſcilicet cur nomē ſponſi oleo cōparetur:&
qđ de noibus.Et qm̄ nō poſſum ego à me dicere quicquā
indicta oro eſt,ut nobis ſpōſus ipe reuelet p ſpm̄ ſuū Ieſus
xp̄s dn̄s nr̄,cui eſt honor & glia in ſecula ſeculorū. Amē.

Qualiter hoc nomē Ieſus eſt medicina ſalubris fi
delibus chriſtianis in oibꝰ aduerſis. Sermo. XV. A

Sapiē.1. BEnignus eſt ſpūs ſapiētiæ:& nō conſueuit eſſe
difficilis ſe inuocantibus:q ſæpe & antequā in
Eſa.58. uocetur,dicit,Ecce adſum.Audite iam qđ orā
tibus uobis per me indicare dignat de eo qđ
heri ad hoc ipſum diſtulimꝰ,& orationum ueſtrarum fru
ctum tempeſtiuum percipite. En oſtendo nomen qđ oleo
merito comparatur,& quo merito dicam.Multa quidem
ſponſi uocabula ſparſa per omnem diuinam paginam le
gitis:ſed in duo ea uobis uniuerſa complector.Nullū (ut
arbitror) reperietis:qđ non aut pietatis gratiam: aut po
tentiam maieſtatis ſonet.Spiritus ita dicit etiā per ſibi fa
Pſal.161. miliarius organū:Duo hæc audiui,qa poteſtas dei eſt: &
Pſal.110. tibi dn̄e mia.Ergo ſm̄ maieſtatē ſanctū & terribile nomen
Actu.4. eius.Secūdū pietatē,nō eſt nomē aliud ſub cælo datū ho
minibus in quo oporteat nos ſaluos fieri.Sed exēplis ma
Hier.23 gis pſpicuū fiet.Hoc eſt,iquit,nomē qđ uocabūt eū dn̄s
Eſaiæ.7. iuſtus noſter.Nomē potētiæ eſt.Itē.Et uocabit nomē eiꝰ
emanuel.Pietatē inſinuat.Item ipſe de ſe.Vos uocatis me
ait,magiſter & domine.Primum gratiæ eſt:ſcđm maieſta
Ioan.13. tis.Non eīm minꝰ pium eſt docere animum ſcientiā,quàm
Eſaiæ.9. præbere eſcā corpori. Rurſum ꝓpheta.Vocabitur,inqt,
nomen eius admirabilis,cōſiliarius,deus fortis,pater fu
turi ſeculi,princeps pacis.Primū,tertiū,quartū maieſta
tem ſonant:reliqua pietatē.Quod horum ergo effundit?
Profectò maieſtatis ac potētiæ nomē,in id quod eſt pieta
tis & gratiæ quodāmodo trāſfunditur ipſumq; effundi
tur abūde per Ieſum xp̄m ſaluatorē noſtrū.Nomē (uerbi
cauſa) qđ deꝰ eſt:nónne in id qđ eſt nobiſcū deus,hoc eſt
in emanuel liqſcit & deficit? Sic admirabilis in id qđ eſt
cōſiliariꝰ:ſic deꝰ & fortis in ea q̄ ſunt pater futuri ſeculi &
princeps pacis.Et dn̄s iuſtus noſter:miſericors & miſera
tor dominꝰ.Nō dico nouū qd:quōdā quoq; nihilominꝰ
Abrā in Abraā:& Sary in Sarā effuſa ſunt:& iā tūc ſaluti
feræ effuſionis celebratū p̄figuratumq; myſteriū recorda
Exo.20. mur.Vbi iā illud qđ apud antiquos tā terribiliter quàm
Leu.20. frequēter intonare ſolebat:ego dn̄s:ego dn̄s.Mihi dictat
Nu.35. oro:cuiꝰ principiū noie dulci paterno:ſequētiū obtinen
Eſai.27. darū petitionū p̄bet fiduciā.Serui noiant amici: & reſur
rectio nō tātū diſcipulis:ſed fratribus nūciat.Nec mirū ſi
Iohel.2. cū uenit plenitudo tpis facta eſt effuſio nois:deo qppe qđ
p Iohelē pmiſerat adimplēte & effundente de ſpū ſuo ſup
oēm carnē:cū tale aliqd & apud hebræos olim contigiſſe
legā.Credo uos p̄uolare & ſcire iā qd dicere uelim.Qua
le erat inquā qđ ſciſcitāti Moyſi primo reſpōſum eſt:Ego Exodi.3.
ſum q ſum:& q eſt miſit me ad uos.Neſcio an uel ipe Moy
ſes caperet ſic:ſi nō uidelicet effunderet.Sed fuſū eſt:& ca
ptmu eſt. Nec modo fuſum:ſed & effuſum.Nā infuſum iā
erat.Iam cæli habebāt illud,iā angelis innotuerat.Eſt aūt
foris miſſum,& qđ angelis ita erat infuſum ut eſſet & pri
uatū:effuſum & in hoies eſt:ita ut iam tunc merito clama
retur de terra.Oleū effuſum nomē tuū:ſi nō ingratæ ple Cātic.1.
bis exoſa puicacia obſtitiſſet.Ait eīm.Ego ſum deꝰ Abraā Exodi.3.
& deꝰ Iſaac:& deꝰ Iacob. D Currite gētes ad manū eſt
ſalus:effuſum eſt nomē quod quicunq; inuocauerit ſaluꝰ
erit.Angelorum deus etiā hominū deū ſe nominat.Oleū
miſit in Iacob:& cecidit in Iſrael.Dicite fratribꝰ ueſtris.
Date nobis de oleo ueſtro.Si nolunt:rogate dn̄m olei ut
mittat & nobis.Dicite.Aufer opprobriū noſtrū.Ne quæ
ſo inſultet maleuolus dilectæ tuæ:quā à finibus terræ euo
care placuit tibi:tanto utiq; dignantius:quāto minus di
gnā.Decetne obſecro ut benigni patrisfamilias inuitatos
ſeruus nequā excludat? Ego ſum ais,deus Abraā,& deus
Iſaac,& deꝰ Iacob.Et nō ampliꝰ? Effunde,effunde,aperi Matt.8.
manū tuā adhuc:& imple oē aial bn̄dictione. Veniāt ab
oriēte & occidēte:& recūbāt cū Abraā,Iſaac,& Iacob in
regno cælorū.Veniāt,ueniāt tribus tribus domini:teſti Pſal.121.
moniū iſrael ad cōfitendū noi dn̄i.Veniāt & recūbāt,epu p̄s.41.
lentur & delectētur in letitia:& unus ubiq; reſonet in uo
ce exultatiōis & cōfeſſionis ſonus epulantis:oleū effuſum
nomen tuū.Vnū ſcio:ſi Philippū & Andreā habuerimus
oſtiarios:repulſam oīno nō patimur quicūq; oleum peti
mus,qcūq; uolumus Ieſum uidere.Incūctanter Philippꝰ Ioan.12.
dicet Andreæ:Andreas aūt & Philippus dicēt Ieſu.Ieſus
autē qd? Profectò qđ Ieſus.Niſi granū frumēti cadēs in Ibidem.
terrā mortuū fuerit:ipſum ſolū manet.Si aūt mortuū fue
rit:multū fructū affert.Moriatur igitur granū:& ſurgat
gētiū ſeges.Oportet pati Chriſtū & reſurgere à mortuis
& p̄dicari in noie eius pœnitētiā & remiſſionē pctōrū:nō
ſolū in iudæā:ſed etiā in oēs gentes:quatenus ab uno no
mine qđ eſt Chriſtꝰ milia miliū credētiū xp̄iani dicant,&
dicāt.Oleū effuſum nomē tuū. B Agnoſco eīm nomē qđ
in Eſaia legi.Seruos ſuos:inquit:uocabit nomine alio:in Eſa.65.
quo qui benedictus eſt ſup terrā benedicet in dn̄o.Amē.
O nomen bn̄dictū.O oleū uſquequaq; effuſum.Quouſq;
de cælo in iudæā,& inde i omnē terrā excurrit:& de toto
orbe clamat eccleſia? Oleū effuſum nomē tuum.Effuſum
planè:quod nō ſolum cælos terraq; perfudit:ſed aſperſit
& inferos:adeò ut in nomine Ieſu omne genu flectat cæ
leſtium terreſtrium & infernorū:& ois lingua cōfiteat & Philip.
dicat.Oleū effuſum nomen tuū.Ecce Chriſtꝰ:ecce Ieſus: 2.
utrūq; infuſum angelis:utrumq; effuſum in hoies:& illos
hoies q cōputruerāt tāquā iumēta in ſtercore ſuo:hoies
& iumenta ſaluans: quemadmodum multiplicauit miām
ſuā deꝰ,quàm carū quàm uile.Vile ſed ſalubre.Si uile nō
eſſet:nō mihi effunderet.Si ſalubre nō eſſet,nō me lucra
retur.Particeps nois ſum:ſum & hæreditatis. Chriſtianꝰ
ſum:frater Chriſti ſum.Si ſum qđ dico,hæres ſum dei:co
hæres aūt Chriſti.Et qd mirū ſi ſpōſi effuſum eſt nomē:cū Rom.8.
ipſe quoq; effuſus ſit.Nā ſemetipm exinaniuit formā ſer Philip.
ui accipiēs.Dinicq; ait.Sicut aqua effuſus ſum.Effuſus eſt 2.
plenitudo diuinitatis:habitās ſup terrā corpaliter:ut de
illa plenitudine oēs qui corpꝰ mortis geſtamꝰ caperemꝰ: p̄s.21.
ac uitali odore repleti diceremꝰ.Oleū effuſum nomē tuū.
En qđ nomen effuſum:& qualiter & quatenus.Cur uerò
oleū? Nā hoc nondū dixi. C In ſermone ſuperiore dice
re cæperā:ſed iteruenit ſubito aliud qđ p̄dicēdū uidebat
quāquā itermiſerim ultra quàm credidi.Qđ nō aliud eſſe
reor:niſi ꝙ fortis mulier ſapiētia miſit manū ad collū:&
digiti eius apprehēderūt fuſum.Nouit eīm modicam lanā
uel linū in lōgū ꝓducere filū:atq; in telæ extēdere latitu Prou.31
dinē:& ſic oēs domeſticos ſuos ueſtire duplicibꝰ.Eſt ꝓcul
dubio iter oleū & nomē ſpōſi ſilitudo:nec ocioſæ ſpūſſan
ctꝰ alterutrū cōpauit.Ego aūt dico in triplici quadā qua
litate olei.

litate olei:qđ lucet,paſcit,& ungit:ſi uos meliꝰ nō habe
tis.Fouet ignē,nutrit carnem,lenit dolorē,lux,cibus,me
dicina. D Vide idē nūc & de ſponſi noie.Lucet p̄dicatū:
paſcit recogitatū:inuocatū lenit & ungit.Et percurramꝰ
ſingula.Vnde putas in toto orbe tanta & tam ſubita fidei
lux niſi de prædicato Ieſu? Nónne in huius nominis luce
deꝰ nos uocauit in admirabile lumē ſuū:quibꝰ illumina
tis,& in lumine iſto uidentibus lumē,dicat merito Paulꝰ.
Epheſ.5. Fuiſtis aliqn̄ tenebræ:nūc aūt lux in dn̄o.Hoc dniq; no
mē corā regibus & gētibus & filijs iſrael portare iuſſus ē
idē apoſtolus:& portabat nomē tanquā lumē,& illumina
Rom.15. bat patriā,& clamabat ubiq;.Nox p̄ceſſit:dies autem ap
propinquauit:abijciamus ergo opa tenebrarū,& indua
mur arma lucis:ſicut in die honeſte ambulemus.Et mon
ſtrabat oibus lucernā ſup candelabrum,annuncians in oi
loco Ieſum & hunc crucifixum.Quō lux iſta inſplenduit
ac perſtrinxit cunctorū intuentiū oculos:qn̄ de ore Petri
tāqua fulgur egrediens:claudi unius corporales plantas
ſolidauit & baſes:multoſq; ſpūaliter cæcos illuminauit.
Actu.3. Nunquid non ignem ſparſit,cū ait.In nomine Ieſu chri
Nota. ſti nazareni ſurge & ambula? A Nec tantū lux eſt nomē
Ieſu,ſed eſt & cibus.An nō totiēs confortaris:quoties re
cordaris? Quid æque mentē cogitātis impinguat? Quid
ita exercitatos reparat ſenſus,uirtutes roborat,uegetat
mores bonos atq; honeſtos:caſtas fouet affectiones? Ari
dus eſt ois aiæ cibus:ſi nō oleo iſto infunditur.Inſipidus
eſt,ſi non hoc ſale conditur.Si ſcribas:non ſapit mihi niſi
legero ibi Ieſum.Si diſputes aut conferas:non ſapit mihi
niſi ſonuerit ibi Ieſus.Ieſus mel i ore:in aure melos:i cor
de iubilus.Sed eſt & medicina.Triſtatur aliquis noſtrum,
ueniat in cor Ieſus:& inde ſaliat in os:& ecce ad exortum
nominis lumen nubilum omne diffugit:redit ſerenū. La
bitur quis in crimen,currit inſuper ad laqueū mortis de
ſperādo:nónne ſi inuocet nomē uitæ:cōfeſtim repirabit
ad uitā? Cui aliqn̄ ſtetit ante faciē ſalutaris ominis duri
tia (ut aſſolet) cordis,ignauiæ torpor,rancor animi,lan
guor accediæ? Cui fons fortè ſiccatꝰ lachrymarū inuoca
to Ieſu:nō continuo erupit uberior: fluxit ſuauior? Cui
in periculis palpitanti & trepidāti:inuocatū uirtutis no
mē nō ſtatim fiduciā p̄ſtitit: depulit metū? Cui q̄ſo in du
bijs æſtuanti & fluctuanti:nō ſubito ad inuocationē clari
nois ſubito emicuit certitudo? Cui in aduerſis diffidenti
iam iamq; deficiēti:ſi nomē adiutorij ſonuit:defuit fortitu
Pſal.46 do? Nimirū morbi & languores aiæ iſti ſunt:illud medici
na.Deniq; & probare licet.Inuoca me,inquit,in die tribu
lationis:eruam te,& honorificabis me.Nihil ita iræ impe
tum cohibet:ſupbiæ tumorē ſedat:ſanat liuoris uulnꝰ:re
ſtringit luxuriæ fluxum:extinguit libidinis flāmam:ſitim
temperat auaritiæ,ac totius indecoris fugat pruriginem.
C Siqdē cū noio Ieſum:hoiem mihi ꝓpono mitem & hu
milē corde,benignum,ſobrium,caſtum,miſericordem:&
omni deniq; honeſtate ac ſanctitate conſpicuū:eundemq;
ipſum deū oipotentē:q ſuo me & exēplo ſanet,& roboret
adiutorio.Hæc oia ſimul mihi ſonāt cū inſonuerit Ieſus.
Sumo itaq; mihi exēpla de hoie,& auxiliū à potēte:illa tā
quā pigmētarias ſpēs:hoc tanquā unde acuā eas: & facio
cōfectionē:cui ſimilē medicorū nemo facere poſſit.Hoc ti
bi electuariū habes ô aia mea recōditū i uaſculo uocabu
li huiꝰ qđ eſt Ieſus:ſalutiferū certe,quodq; nulli unquam
peſti tuæ inueniat inefficax.Semp tibi in ſinu ſit:ſemp in
manu:quo tui oēs in Ieſum & ſenſus dirigant & actus.De
Canti.8 niq; & inuitaris.Pone me,inquit,ſignaculū in corde tuo
ſignaculū in brachio tuo.Sed hoc alias.Nūc uerò habes
unde & brachio medearis & cordi. Habes inquā in noie
Ieſu unde actꝰ tuos uel prauos corrigas,uel minꝰ pfectos
adimpleas:itēq; unde tuos ſenſus aut ſerues ne corrūpāt
aut ſi corrūpāt ſanes.Habuit & iudæa q̄ſdā Ieſus q̄rū ua
cuis gliat uocabulis.Illa eīm nec lucēt,nec paſcūt,nec me
dent. D Idcirco ſinagoga i tenebris eſt uſq; adhuc,fame
& infirmitate laborās.Et nō ſanabit nec ſatiabit quouſq;
ſciat meū Ieſum dn̄ari Iacob & finiū terræ:& cōuertat ad
ueſperā:& famē patiat ut canes:& circūeat ciuitatē.Et il
li qdē p̄miſſi ſunt tanquā baculꝰ ad mortuū:ꝓphetā præ
uenientes:& ſua interp̄tari noia nequiuerūt.Vacua quip
pe erāt.Suppoſitus mortuo baculus eſt nō erat uox neq; 4.Re.4.
ſenſus,qm̄ baculus erat.Deſcēdit q baculū miſit:& mox
ſaluū fecit pplm̄ ſuū à pctis eorū:ꝓbās ſe eſſe qđ dicebat.
Quis eſt hic q etiā pctā dimittit? Nimirū qui dicit.Salus Marc.2.
ppli ego ſum:iā uox iā ſenſus eſt:& patet cū nō inane por
tare nomen inſtar priorū.Sentit infuſa ſalus,& beneficiū
nō tacet.Intus ſenſus:foris uox. Cōpūgor & cōfiteor:&
cōfeſſio uitā indicat.A mortuo eīm tanquā q nō eſt perit Eccli.17.
cōfeſſio.Ecce uita ecce ſenſus.Suſcitatꝰ pfecte ſum:itegra
eſt reſurrectio.An aliud mors corpis eſt:niſi cū ſenſu pri
uatur & uita? Pctm̄ qđ mors aiæ eſt,nec cōpūctiōis mihi
ſenſum,nec cōfeſſiōis reliqrat uocē:& erā mortuꝰ.Venit
is q pctā dimittit:& utrūq; reſtituit:& dicit aiæ meæ:ſalus p̄s.24.
tua ego ſum.Quid mirū ſi cedit mors ubi uita deſcendit? Rom.10
Iā corde credit ad iuſtitiā:& ore confeſſio fit ad ſalutē.Iā 4.Re.4.
oſcitat puer:& oſcitat ſepties,& dicit Septies i die laudē Pſal.118.
dixi tibi dn̄e.Videte hūc ſeptenariū.Sacer nūerꝰ ē:nō ua
cat.Sed meliꝰ hoc alij ſuamꝰ ſmoni:q famelici & nō faſti
dioſi ad tābōas epulas accedamꝰ:iuitāte nbs ſpōſo eccliæ
dn̄o nr̄o Ieſu xp̄o:q eſt ſup oia deꝰ bn̄dictꝰ in ſecula.Amē.

De cordis contritione:& de tribus ſpeciebus ue
ræ confeſſionis. Sermo.XVI. B

QVid ſibi ergo uult ſeptenarius iſte.Neſcio eīm
an ita ſimplex quiſpiam in nobis ſit qui ocioſas
eſſe has uices:& numerū hūc putet fortuitum.
Ego nec illuc uacare reor ꝙ propheta incūbēs 4.Re.4
ſup mortuū:ad menſuram puerilis corporis ſeſe cōtraxit,
os ſuū ori illius cōiunxit:oculiſq; oculos & manibus ma
nus.Spūſſanctus ſic oia fieri:& ſic ſcribi fecit:ad eruditio
nem proculdubio illorū ſpirituum quos corrupti corpo
ris circūuenit infida ſocietas:ac ſtulta mundi ſapientia de Sapiē.9
ſipere docuit.Corpꝰ quippe quod corrūpitur aggrauat
aiam,& deprimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogi
tantē.Propterea nemo miret ac moleſte accipiat ſi in his
ſcrutādis tanquam qbuſdā ſpūſſancti apothecis curioſus Eſai.38.
exiſto:cū ſciam quia ſic uiuit:& in talibus uita ſpūs mei.
Dico tn̄ his q præuolātes ingenio:in omni ſermone ante
penè flagitāt finē quàm pricipiū teneāt,debitorē me etiā
tardioribꝰ eſſe:& maxīe.Sed nec ſtudiū tā eſſe mihi ut ex
ponā uerba,quā ut ībuā corda.Et haurire & ꝓpinare me
oportet:qđ nō fit celeriter pcurrēdo:ſed tractādo dilige
ter,& exhortādo frequenter.Quāquā & p̄ter ſpē q̄q; meā
diu nos diſcuſſio detinuit ſacrorū.Putaui fateor unū ad
hoc ſermonē ſufficere ſiluāq; iſtā umbroſam latebroſamq;
allegoriarū ptranſire nos cito:& ad planitiē moraliū ſen
ſuū itinere diei quaſi unius peruenire.Sed ſecus cōtigit.
Biduū qppe iā in eo expendimꝰ:& adhuc reſtat uia.Ictus
oculi eminus ſummitates,ramorū & mōtiū cacumina per
uolabat:ſed ualliū ſubteriacēs uaſtitas,& denſitas dume
torū fruſtrabat obtutꝰ.Nūqd (uerbi grā) Heliſei miracu
lū p̄uidere ualebā:qa nobis uidelicet de gētiū uocatione
& repulſiōe iudæorū diſſerētibꝰ:ita de ſubito i mediū ꝓſi
liret? Et nūc qn̄ qdē incidimꝰ nō pigeat nos paululū imo
rari,cōſequēter ad id qđ intermittimꝰ poſtea reuerſuros.
Siqdē aiarū cibꝰ nihilominꝰ eſt iſte.Canibꝰ quoq; ac ue
natoribus plerūq; contingit à beſtia quam aggreſſi erant
deſiſtere:& ſeq aliā q̄ inopinātibꝰ fortè occurrerit. D Nō
paruū fiduciæ robur p̄ſtat mihi:ꝙ magnꝰ ille uir ꝓpheta
potēs in ope & ſermone de excelſo mōte cælorū deſcēdēs
uiſitare dignatꝰ eſt me cū ſim cinis & puluis:miſereri mor
tuo:inclinare iacenti:cōtrahi & coæquari puo:cæco par
tiri lumē oculorū ſuorū:& os mutū oris ꝓprio oſculo ſol
uere:debileſq; manus ſuarū roborare contactu. Suauiter
rumino iſta:& replent uiſcera mea,& interiora mea ſagi
nant:& oia oſſa mea germināt laudē.Hoc ſemel contulit
uniuerſitati:hoc quotidie ſinglis in bonis actitari ſentimꝰ
& cordi ſcilicet tribui intelligētiæ lumē:& ori ædificatio
nis uerbū:& manibus opus iuſtitiæ.Dat ſentire fideliter;

dat ꝓferre utiliter:dat efficaciter adimplere:& eſt funicu-
lus triplex qui difficile rūpit̄:ad extrahendas aïas de car-
cere diaboli:& trahendas poſt ſe ad regna cæleſtia:ſi recte
ſentias:ſi digne ꝓloquaris:ſi uiuēdo cōfirmes. Oculis ſuis
tetigit meos:interioris hoīs frontem claris luminaribus
ornās:fide & intellectu. Ori meo iunxit ſuū:& mortuo ſi
gnum pacis impreſſit:qm̄ cū adhuc pctōres eſſemꝰ:recō-
ciliauit nos deo:iuſtitiæ mortuos. Os ori applicuit:itera-
to inſpirās ī faciē meā ſpiraculū uitæ:ſed ſanctioris quàm
Gen̄.2. primo. Nā primo qdē in aīam uiuētē creauit me:ſecūdo ī
ſpiritū uiuificantē reformauit me. Manus ſuas meis ſup-
poſuit:exēplum p̄bēs bonorū operū formam obedietiæ.
Aut certè manꝰ ſuas miſit ad fortia:ut doceret manꝰ meas
ad p̄lium:& digitos meos ad bellum. Et oſcitauit, inquit,
puer ſepties. Sufficiebat ad gloriā manifeſtandi miraculi
oſcitaſſe ſemel:ſed multiplicitas & inſignis numerus my-
ſterij admonent. Si illud ingens uniuerſi humani generis
primū quidē examine corpus attēdas:uides ubiq; eccle-
ſiam (ex quo uitā propheta incumbente recepit) quaſi ſe
pties oſcitare:qa ſepties in die laudē dicere conſueuit. Si
teip̄m aduertas:in hoc te noueris uita uiuere ſpiritali, ac
myſticū hunc implere numerū:ſi ſenſualitatis tuæ quina-
riū:charitatis binario ſubijcis:exhibeſq; iuxta apl'm mē-
bra tua ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationē:q̄ prius exibui-
ſti ſeruire iniqtati ad iniqtatē. Aut certè ſi eundē quariū
ꝓximorū ſaluti imparties ad pficiēdū ſeptenariū duo hæc
adijcias:miam ſcilicet & iudiciū cātare deo. ¶ Habeo &
alias ſeptē oſcitatiōes:ſeptē uidelicet expimēta:ſine qbus
uere & certa ſalꝰ rediuiui ſpūs minime cōſtat:quatuor ad
ſenſum cōpūctiōis:tria ad cōfeſſiōis ſolū ptinentia. Si ui-
uis, ſi uox, ſi ſenſus eſt:tu quoq; eadē ī te recognoſcis. Por
rò ſenſum ex ītegro recupaſſe te ſcias, ſi tuā cōſciam qua
druplici ſentis cōpūctiōe morderi:pudore gemino, & ge-
mino metu:nā uitā ad pficiendū ſeptenariū triplex cōfeſ-
ſionis ſpēs atteſtat̄, de qbꝰ poſtea uidebit̄. Nōnne & ſctūs
Hieremias in ſuo plāctu obſeruat hūc numerū? Et tu igit̄
in tua ꝓ te lamētatiōe formā habēs ꝓpheticā:deū cogita
factorē tuū:cogita & bn̄factorē:cogita patrē, cogita dn̄m.
Ad omnia reus es:plāge per ſingula. Ad primū & ultimū
reſpōdeat timor tuꝰ:ad duo media pudor. Pater ſanè nō
metuitur cum pater ſit. Patris enim eſt miſereri ſemper &
parcere. Et ſi percutit uirga, nō baculo pcutit:& cū pcuſ-
ſerit ſanat. Paterna uox eſt. Percutiā & ego ſanabo. Non
eſt ꝓinde qđ à patre formides:q etſi qn̄ feriat ut emendet
nūquā tn̄ ut uindicet. At uerò cogitātē ꝙ patrē offende-
rim:eſt certè qđ pudeat, etſi nō qđ terreat. Volūtarie ge
nuit me uerbo ueritatis:nō ſtimulo carnalis cupiditatis
excuſſit, quēadmodū genitor carnis meæ. Deīde etiā nō
pepcit unigenito ꝓ ſic genito. Ita ipſe qdē patrē ſe exhi
buit mihi:ſed nō ego me illi uiciſſim filiū. ¶ Quanā frō
te attollo iam oculos ad uultū pr̄is tā boni:tam malus fi-
lius? Pudet indigna geſſiſſe gn̄e meo:pudet tāto patre ui
xiſſe degenerē. Exitus aquarum deducite oculi mei:ope
Iacobi.1. riat confuſio faciē meā:uultū meū pudor ſuffundat:occu
petq; caligo. Deficiat in dolore uita mea:& āni mei in ge
mitibus. Proh pudor quē fructum habui in qbus nūc eru
beſco? Si in carne ſeminaui de carne non metā niſi corru
ptionē. Si in mūdo:& ipſe trāſit & cōcupiſcētia eiꝰ. Quid.
Caduca, uana, & ꝓpe nulla:& quorū finis mors ē:infœlix
& inſanus p̄ferre nō erubui:æterni patris amori & hono-
ri. Cōfundor, confundor audire. Si ego pater:ubi eſt ho-
nor meꝰ? Sed & ſi pater nō eſſet:obrueret me bn̄ficijs. In
ſtaurat aduerſum me teſtes (ut alia innumera taceā) huiꝰ
corpis uictū & uſum tpīs huiꝰ:& ſup oīa ſanguinē dilecti
filij clamantē de terra. Pudet ingratitudinis, Quanquam
ad cōfuſionis cumulū:arguat etiā reddidiſſe mala pro bo
nis:& odiū pro dilectione. Minime quidē mihi à benefa-
ctore:ſicut nec à patre timendū. Verus qppe beneficus eſt
dās affluēter & nō improperās. Nō improperat dona qa
dona ſunt:& bn̄ficia ſua mihi dedit:nō uēdidit. Deniq; ſi-
ne pœnitētia ſunt dona eius. At quāto de illo benignius
tanto de me indignius ſentire cogor. D Erubeſce & do-
le nihilominus anima mea:qm̄ etſi illū nō repetere & nō
improperare decet:nos tamen omnino dedecet ingratos
immemoreſq; extitiſſe. Heu qd uel nūc tandē retribuam Pſal.15.
domino ꝓ oībus q̄ retribuit mihi? Q, ſi ſegnior fortè ſuas
partes minus exequitur pudor:timor ſane excitet̄ in adiu
torium. Excitetur ut excitet. Sepone parum pia uocabu-
la bn̄factoris & patris:atq; ad auſteriora cōuertere. Nem-
pe qui legit̄ pater miſericordiarū:& deꝰ totiꝰ cōſolatio
nis legit̄ nihilominꝰ deus ultionū, dn̄s. Legit̄ deus iudex 2.Cor.1.
iuſtus & fortis. Legit̄ terribilis in cōſilijs ſup filios homi- Pſal.93.
nū. Legit̄ deꝰ zelans. Q, pater eſt, ꝙ bn̄ficus eſt, tibi eſt:ꝙ Pſal.7.
dominꝰ ac creator, ſibi. Etenī ꝓpter ſemetipſum fecit oīa Pſal.65.
ſcriptura teſte. Qui ergo qđ tuū ē, tibi defendit ac ſeruat, Exo.20.
putas & ꝓ ſe aliqn̄ nō zelabit:putas ſui non reqret princi Eſai.48.
patus honorē? Propter hoc irritauit impius deū:quia di-
xit in corde ſuo, non requiret. Et quid eſt in corde ſuo di- Pſal.30.
cere nō reqret:niſi nō metuere qđ reqrat? Sed requiret
uſq; ad nouiſſimū quadrātē:reqret & retribuet abūdāter
facientibus ſupbiā. Reqret à redēpto ſeruitiū:honorē &
gloriā ab eo quē plaſmauit. Eſto ꝙ diſſimulet pater igno-
ſcat bn̄ficus:ſed nō dn̄s & creator. Et q parcit filio nō par
cet figmēto:nō parcet ſeruo nequā. Penſa cuiꝰ ſit formidi
nis & horroris tuū atq; oīm contēpſiſſe factorē:offendiſſe
dn̄m maieſtatis. Maieſtatis eſt timeri:dn̄i eſt timeri, & ma
xime huiꝰ maieſtatis:huiuſq; dn̄i. Nā ſi reū regiæ maieſta
tis quāuis humanæ, hūanis legibꝰ plecti capite ſancitū ſit
quis finis contemnentiū diuinā omnipotentiā erit? Tan-
git montes & fumigāt:& tam tremendam maieſtatem au-
det irritare uilis puluiculus:uno leui flatu mox diſpergē-
dus, & minime recolligēdus? Ille ille timēdꝰ eſt:qui poſt
quā occiderit corpus:ptātē habet mittere & in gehennā.
¶ Pauco gehēnā:pauco iudicis uultū:ipſis quoq; treme
dū angelicis ptātibus. Cōtremiſco ab ira potentis:à facie
furoris eius:à fragore ruētis mundi:à conflagratione ele
mētorū:à tempeſtate ualida:à uoce archangeli:& à uerbo
aſpo. Cōtremiſco à dētibꝰ beſtiæ infernalis:à uētre inferi
à rugientibꝰ p̄paratis ad eſcā:horreo uermē rodentem:&
ignē torrentē:fumū & uaporē & ſulphur & ſpm̄ ꝓcellarū.
Horreo tenebras exteriores. Quis dabit capiti meo aquā
& oculis meis fontē lachrymarū:ut præueniam fletibus Hier.9.
fletū & ſtridorē dentiū:& manuū pedumq; dura uincula,
& pondus cathenarū prementium, ſtringentiū, urētium
nec cōſumentiū? Heu me mater mea:ut quid me genuiſti
filium doloris, filium amaritudinis indignationis & plo-
rationis æternæ? Cur exceptus genibus:cur lactatus ube
ribus, natꝰ in cōbuſtionē, & cibꝰ ignis? Qui ſic afficit̄:ſen
ſum ꝓculdubio recupauit:& in duplici metu iſto:itemq;
pudore illo æque duplici habet oſcitationes quatuor. D
Tres quæ reſtant ex uoce confeſſionis adijciet:& nequa-
quam dicetur iam de eo ꝙ nō ſit uox neq; ſenſus:ſi tamen
de corde humili ſimplici fidelīq; proceſſerit illa confeſſio.
Omne ergo quod remordet conſcientiam cōfitere humili
ter, pure, fideliter:& has uices impleſti. Sunt q gloriantur
cum male fecerint:& exultāt in rebus peſſimis:quos no- Prou.2.
tans propheta:peccata ſua, inquit, prædicauerūt ſicut So Eſa.3.
doma. Verum hos ab hac diſputatione tanquā ſeculares
amoueo. Nam quid ad nos de his qui foris ſunt? Quāquā
& de his qui religioſe ueſtiti, & religionē profeſſi ſunt nō
nunquam audimus aliquos reminiſci & iactare impuden
tiſſime mala ſua preterita:quæ (uerbi gratia) aliquando
uel fortiter gladiatorio:uel argute literatorio geſſere con
flictu ſeu aliud quid ſecundum mundi quidem uanitatem
fauorabile:ſm̄ animæ uerò ſalutem nociuū, pernitioſum,
dannoſum. Secularis adhuc animi indiciū eſt hoc, & hu-
milis habitus qui geſtatur à talibus, non ſanctæ nouitatis
eſt meritum:ſed priſcæ uetuſtatis operculū. Nonnulli ta-
lia quaſi delendo & pœnitendo rememorāt:ſed gloriā in
tentione captātes:cōmiſſa ſua non diluūt:ſed ſeipſos illu-
dūt. Nā deus nō irridet̄. Veterē hoīem nō exuerūt:ſed no
uo palliant, nō proditur aut proijcitur uetus fermentum
illa confeſſione,

Pſal.31. illa cōfeſſione, ſed ſtatuitur:ſecundum illud. Inueterauē-
runt oſſa mea dū clamarem tota die. A Pudet reminiſci
quorundam tantam proteruiam:ut non pudeat eos cum
exultatione lugenda iactitare:ꝙ & poſt ſuſceptū ſanctum
habitū:callide quēpiā ſupplantauerint:& circūuenerint
in negocio fratrem:aut ꝙ talionē pro cōuitio uel maledi-
cto id eſt malum pro malo:aut maledictum pro maledicto
audacter reddiderint. Sed eſt confeſſio eo periculoſius
noxia:quo ſubtilius uana:cum ipſa etiā inhoneſta & tur-
pia de nobis detegere nō ueremur:non quia humiles ſu-
mus, ſed ut eſſe putemur. Appetere autem de humilitate
laudē:humilitatis eſt nō uirtus, ſed ſubuerſio. Verus hu-
milis uilis uult reputari, nō humilis p̄dicari. Gaudet cō-
tēptu ſui:hoc ſolo ſane ſuperbus ꝙ laudes cōtēnit. Quid
puerſius:quidue indignius quàm ut humilitatis cuſtos
cōfeſſio ſupbiæ militet:& inde uelis uideri melior unde
uideris deterior? Mirabile iactātiæ genus, ut non poſſis
putari ſanctus:ſi nō appareas ſceleratus. At talis cōfeſſio
ſpeciem habens humilitatis non uirtutē:nō ſolum ueniā
1.Re.15. nō meretur:ſed & prouocat iram. Nunquid profuit ſaul
ꝙ ſe ad increpationē ſamuelis peccaſſe cōfeſſus eſt? Cul-
pabilis proculdubio fuit illa cōfeſſio:quæ culpam nō di-
luit. Quomodo enim humilem cōtemneret cōfeſſionem
humilitatis magiſter, & cui humilibus dare gratiā, certe
ingenitum eſt? Omnino nō poterat nō placari:ſi quæ in
ore ſonuit, in corde radiaſſet humilitas. Ecce cur humilē
eſſe debere cōfeſſionem dixi. B Oportet aūt & eſſe ſim-
plicē. Nō intētionem (fortè quia latet homines) excuſa-
re delectet, ſi ſit rea:nec leuigare culpam, quæ grauis eſt
nec alieno adūbrare ſuaſu cū inuitū nemo coegerit. Pri-
mū illud nō cōfeſſio eſt, ſed defenſio, nec placat, ſed ꝓuo-
cat. Sequēs mōſtrat ingratitudinē, & ex q̊ minor reputat̄
culpa eò minuitur, & gloria indultoris. Sed eīm minus li-
bēter beneficiū datur qđ minus grate minúſue neceſſa-
rie prouenire ſentitur. Veniam ꝓinde ſibi abiudicat:qui
munꝰ largitoris attenuat:quod quidē omnis qui reatū
ſuū uerbis alleuiare conatur facit. Iam à poſtremo primi
hominis dehortetur exemplum:nec culpā ſiquidem diffi-
tentis:nec tn̄ conſequentis ueniam:nō dubium quin ob
reatus mulieris admixtionē. Genus excuſatiōis eſt, cū ar-
gueris tu:alium incuſare. Porrò excuſare te uelle quādo
corriperis:quàm ſit non modo minime fructuoſum, ſed &
pernicioſum:ſanctum dauid interroga. Verba nempe ma-
liciæ excuſatiōes in peccatis appellat:ne ī ea declinet cor
ſuū rogās & ſupplicans. Merito quidē. In animā etenim
ſuā peccat, qui ſe excuſat:repellēs proinde à ſe indulgētiæ
medicinā, & ſic uitā ſibi proprio ore intercludēs. Et quæ
nā maior malitia quàm propriā armari ī ſalutē:& linguæ
tuæ temetip̄m mucrone cōfodere? Deniq; q ſibi nequā
cui eſt bonus? D Sit aūt & fidelis cōfeſſio, ut cōfitearis
in ſpe:de indulgētia penitus nō diffidēs:ne tuo te ore nō
tā iuſtifices quàm condemnes. Iudas certè ꝓditor dn̄i:&
Mat.27 cain fratricida cōfeſſi ſunt:& diffiſi ſunt. Alter. Peccaui,
inqt, tradēs ſanguinē iuſtū. Alter. Maior eſt iniqtas mea,
quā ut ueniā merear:& uerax:licet nil eis ꝓfuit infidelis
cōfeſſio. Hæ itaq; tres cōfeſſiōis obſeruātiæ iūctæ q̄tuor
ſupioribꝰ cōpūctionis:ſeptenariū implēt. Iā uerò ſic cō-
pūctus, & ſic cōfeſſus:ac ꝓpria ꝓinde certꝰ de uita, certus
quoq; nihilominꝰ es (ut arbitror) uacuo nequaquā noīe
appellari Ieſum eū q in te talia ualuit & uoluit opari:nec
uacue:ſubſecutū fuiſſe baculū quē præmiſerat. Nō uenit
uacue quia nō uenit uacuus. Nam qūo uacuus in quo ha
bitauit plenitudo? Neq; eīm ei datus eſt ad mēſurā ſpūs.
Deniq; & uenit in plenitudine tpīs:plenū ꝓinde uenire
Pſal.44 ſe indicās. Bn̄ plenū quē unxit pater oleo lætitiæ præ cō-
ſortibus ſuis. Vnxit & miſit plenū gratiæ & ueritatis. Vn
Eſai.61. xit, ut ungeret. Oēs ab eo uncti ſunt:q de plenitudine eiꝰ
meruerūt accipere. Ideò ait. Spūs dn̄i ſup me eo ꝙ unxe-
rit me:ad annūciādū māſuetis miſit me, ut mederer cōtri-
tis corde:ut p̄dicarē captiuis indulgētiā, & claudis aptio
nem:ut p̄dicarē annū placabilē dn̄o. Veniebat (ut audis)
ungere cōtritiōes noſtras ac lenire dolores. Ideoq; uenit
unctus, uenit māſuetus & mitis:& multæ miſericordiæ oī
bus inuocātibus ſe. Sciebat ſe ad infirmos deſcēdere:exhi
buitq; qualē oportuit. Et quoniā multæ erāt infirmitates
multa quoq; ꝓuidus medicus medicamina curauit affer-
re. Attulit ſpiritū ſapiētiæ & intellectus, ſpiritū conſilij &
fortitudinis, ſpiritū ſciētiæ & pietatis, & ſpiritum timoris
dn̄i. B Vides quot phialas plenas odoramentis cæleſtis
medicus p̄parauit ad ſanāda uulnera illius miſeri qui inci
dit in latrōes? Septē ſunt numero:ſeptē fortaſſe præfatis
oſcitationibus excitandis accōmodatæ. Spiritus eīm uitæ
erat in phialis. Ex his profectò infudit oleum meis uulne-
ribus:infudit & uinum:ſed minus quàm olei. Sic nēpe cō
gruebat infirmitatibus meis:ut miſericordiā ſuperexalta
ret iudicio:quemadmodum uino oleū ſuperfert̄ infuſum.
Attulit proinde quinq; cados olei:uini non niſi duos. Vi
nū ſiqdē timor tn̄ & fortitudo fuere:reliqua quinq; oleū
propria ſuauitate deſignāt:In ſpiritu deniq; fortitudinis
tanquam potēs crapulatus à uino deſcēdit ad inferos, cō- Pſa.016
triuit portas æreas, & uectes ferreos confregit:alligauit
fortē, & uaſa captiuitatis eripuit. Deſcendit nihilominus
in ſpiritu timoris:ſed timēdus non timidus. O ſapientia
quāta arte medēdi in uino & oleo animæ meæ ſanitatē re-
ſtauras:fortiter ſuauis, & ſuauiter fortis. Fortis ꝓ me, &
ſuauis mihi. Deniq; attingis à fine uſq; ad finē fortiter:&
diſponis omnia ſuauiter:propellens inimicū, & infirmum
fouens. Sana me dn̄e & ſanabor:pſallam & confitebor noī
tuo, & dicam. Oleū effuſum nomē tuū. Mō uinū effuſum: Can.1.
nolo eīm ut intres in iudiciū cum ſeruo tuo, ſed oleū:quia Pſa.142.
coronas me in miſericordia & miſerationibꝰ. Oleū planè
quod dum ſupenatat cunctis qbus immiſcet̄ liquoribus:
liquido illud deſignat nomē:quod eſt ſuper omne nomē.
O nomē præſuaue & prædulce. O nomen præclarū, præ-
electū, & præexcelſum, & ſupexaltatū in ſecula. Hoc uere
oleū qđ exhilarat faciē hoīs:qđ caput ieiunantis impin- Eſa.62.
guat:ut oleū peccatoris nō ſentiat. Hoc nomen nouū qđ Lucæ.2.
os dn̄i noīauit:quod & uocatū eſt ab angelo priuſquā in Iohæ.2.
utero conciperet̄. Hoc nō ſolū iudæus:ſed quicūq; inuo-
cauerit ſaluus erit:intātum uſquequaq; effuſum eſt. Hoc
pater donauit filio ſpōſo eccleſiæ dn̄o noſtro ieſu chriſto,
qui eſt ſuper omnia deus benedictus in ſecula. Amen.

Sermo decimuſſeptimus in quo tractatur de
luciferi deiectione.
D

PVtamuſne ſatis ꝓceſſum eſt in ſanctuario dei,
dum ſcrutamur mirabile ſacramentū:an ad per
ſcrutandum adhuc ſi quid reſtat:audemus ſpi
ritū ad interiora ſequi? Spiritus nēpe iſte ſcru
tatur non ſolum hominum corda & renes:ſed etiā ꝓfūda
dei:& ſiue ad noſtra ſiue ad alia:ſecurus ſequor eum quo
cunq; ierit. Tantū ut cuſtodiat corda noſtra & intelligen-
tias noſtras:ne fortè cum non aderit adeſſe putemus:no- Ioan.8.
ſtrūq; pro ipſo ſequamur ſenſum deuiantes. Venit namq;
& uadit ꝓut uult:& nemo facile ſcit unde ueniat aut quo
uadat. At iſtud ſine dāno fortaſſe ſalutis neſcire licet. Cæ
terum quando ueniat uel quādo uadat:id planè periculo
ſiſſime ignorat̄:Cum enim hæ ſpūſancti circa nos diſpen
ſatoriæ quidē uiciſſitudines uigilātiſſime non obſeruant̄:
fit ut nec abſentem deſideres:nec præſentē glorifices. Nē
pe qui idcirco recedit ut auidius requiratur:quonammo
do ſi abeſſe neſcitur requiritur? Et rurſum, qui dignāter
ad hoc redit ut conſoletur:qualiter digne ꝓ ſua maieſtate
ſuſcipitur ſi nec adeſſe ſentitur? Mens ergo quæ ignorat
abſceſſum patet ſeductioni:& quæ reditum non obſeruat
erit ingrata uiſitationi. Petijt quondam aliquid heli- 4.Re.2.
ſeus à magiſtro:cum diſceſſum eius imminere præſenſit:
nec obtinuit ſicut ſcitis:niſi ea quidem conditiōe ſi uide-
ret, quanto tolleretur à ſe:In figura contigit hoc illis:ſcri
ptum eſt autem propter nos. A Vigiles eſſe & ſoliciti
circa opus noſtræ ſalutis (quod mira ſubtilitate ac ſuaui-
tate diuinæ ſuæ artis inceſſanter actitat ſpiritus in inti
mo noſtri) prophetico docemur & monemur exemplo.

Nunquã ſanè ſine noſtra cõſcientia:magiſtra unctio quæ
docet de omnibus tollatur à nobis ſi duplicato uolumus
munere non fraudari. Nunquã cũ uenerit inueniat impa-
ratos:ſed ſemp uultus ſuſpẽſos expãſoſq; habentes ſinus
Luc.12. ad largam dñi benedictiõem. Tales deniq; quærit ſimiles
hoibus expectantibus dñm ſuũ qñ reuertat à nuptijs:qui
utiq; ab illis ſupnæ mẽſe copioſis delitijs, uacua nunquã
reuertitur manu. Vigilandũ proinde, & uigilandũ omni
hora:quia neſcimus qua hora ſpũs uenturus ſit, ſeu iterũ
abiturus. It & redit ſpũs:& qui ſtat eo tenente:deſerente
cadat neceſſe eſt:ſed nõ collidet: quia dñs rurſum ſuppo-
nit manũ ſuã. Et has alternare uices non ceſſat in his qui
ſpũales ſunt, uel quos potiꝰ ſpũales proinde ipſe creare in
ꝓu.24. tendit uiſitãs diluculo, & ſubito probãs. Deniq; ſepties
cadit iuſtus & ſepties reſurgit:ſi tñ cadat in die, ut ſe cade
re uideat:& cecidiſſe ſciat & reſurgere cupiat, & requirat
Pſal.29. manum adiuuãtis, & dicat. Domine in uoluntate tua præ
ſtitiſti decori modo uirtutẽ. Auertiſti faciẽ tuã à me:& fa-
ctus ſum cõturbatꝰ. Aliud eſt dubitare de ueritate (quod
patiaris neceſſe eſt) cum ſpiritus minime ſpirat:& aliud ſa
pere falſitatẽ, quod facile caues ſi eandẽ tuã ignorantiam
nõ ignoras: quatenus dicas & tu. Et ſi qd ignoraui:igno-
rantia mea mecum eſt. C Sancti iob ſententia eſt. Agno-
ſcite. Peſſimæ matris ignorantiæ:peſſimæ itidẽ filiæ duæ
ſunt: falſitas & dubietas. Illa miſerior, iſta miſerabilior,
Pernicioſior illa, iſta moleſtior. Cũ loqt ſpũs cedit utraq;
& eſt nõ ſolum ueritas, ſed & certa ueritas. Eſt quippe ue
ritatis ille ſpiritus:cui cõtraria falſitas eſt. Eſt & ſapiẽtiæ:
quæ cum ſit candor uitæ æternæ:& ubiq; attingat ꝓpter
munditiam ſuam:obſcurum ambigui non admittit. Cauẽ
da ſanè, cum ſpiritus iſte non loquitur, etſi nõ moleſta du
bietas:certe falſitas execrãda. Aliud eſt enim ſub incerto
hoc uel illud opinando ſentire:aliud temere affirmare qđ
neſcias. Aut ergo loquat ſemper ſpiritꝰ:quod noſtri qui
dẽ minime arbitrij eſt:aut qñ ſilere placet, hoc ipſum indi
cet & loquatur, ſaltẽ ſuum ſilentium, ne ipm nobis falſo
præire putãtes: noſtrũ pro ipſo male ſecuti ſequamur er-
rorem. Et ſi ſuſpẽderit ambiguo, nõ relinquat mendacio.
Eſt qui dubie profert mendaciũ, nec mẽtitur:& eſt qui ue
ritatẽ quã neſcit affirmat, & mẽtitur. Nam & ille non qdẽ
quod non eſt eſſe, ſed ſe quod credit credere dicit & uerũ
dicit: etiã ſi hoc uerum nõ ſit quod credit:& is cũ ſe certũ
unde non eſt certus dicit, uerum non dicit: etiã ſi uerũ ſit
de quo aſſerit. His præmiſſis ad cautelam talia inexperto
rũ, ſequar iã ſpiritũ ſicut cõfido præeuntẽ: eadẽ tñ cautela
ſi potero quã præmiſi, & tentabo facere ipe qđ doceo:ne
dicatur & mihi. Tu qui alios doces: teipſum non doces.
Rom.2. D Diſtinguendum ſanè inter manifeſta & dubia:nec illa
ſcilicet adduci in dubiũ: nec iſta temere affirmari. Quod
quidem ipum de magiſterio ſperandũ eſt ſpũs. Nec enim
noſtra ad illud oĩno induſtria ſufficit. Quis nouit hoiem:
an id quod inter homines iudicatũ à deo:ſermo ſuperior
(à quo uidelicet ſi bene memini quartꝰ eſt iſte) patefecit
in ſupernis quoq; iudicium iam factũ præceſſerit? Quod
dico tale eſt. Putaſne lucifer ille q mane oriebat:ſed præ-
propere eleuabat: antequã uerteretur in tenebras generi
noſtro inuiderit:& ipſe olei effuſionẽ, ut per ſeipſum iam
tunc indignabũdus muſſitaret dicens intra ſe quodãmo-
do: ut quid perditio hæc? Hoc ego non aſſero dicere ſpi-
ritũ:ſed nec cõtradicere dico. Neſcio eñi. Potuit autẽ cõ-
tingere (ſi tamẽ incredibile nõ putetur) plenũ ſapiẽtia &
perfectũ decore: hoies præſcire potuiſſe futuros etiam &
ꝓfecturos i parẽ gloriã. Sed ſi præſciuit i dei uerbo abſq;
dubio uidit:& in liuore ſuo inuidit:& molitus eſt habere
ſubiectos:ſocios dedignatꝰ. Infirmiores ſunt (iquit) infe
rioreſq; natura: nõ decet eſſe cõciues: nec æquales in glo-
ria. An forte prodit impiam hãc eius machinationem illa
præſumpta aſcenſio ſeſſioq; ſignificans magiſteriũ? Aſcẽ
Eſai.14. dam, inquit, ſuper mõtem excelſum, & ſedebo in lateribꝰ
aquilonis quo altiſſimi quãdam proinde ſimilitudinem
obtineret: ſi quemadmodum ille ſuper cherubin ſedẽs gu
bernat omnem angelicam creaturam: ita & ipſe altus ſede
ret regeretq; genus humanum. Abſit. Iniquitatem medi-
tatus eſt in cubili ſuo: mentiat iniquitas ſibi. Nos aliũ nõ
cognoſcimus iudicem quàm auctorem. Nõ diabolus, ſed
dominus iudicabit orbem terræ: ipſe deus noſter in ſecu-
lum & in ſeculũ ſecli: ipſe reget nos in ſecula. Ergo in cæ-
lo cõcepit dolorem:& in paradiſo peperit iniquitatẽ pro
lem malitiæ: matrem mortis & ærũnarum: omniumq; pri-
ma parẽs ſuperbia. Nam etſi inuidia diaboli mors intra- Sap.2.
uit in orbem terrarum: initiũ tamen omnis peccati ſuper-
bia. Verum quid illi profuit? Nihilominus tu in nobis es Hier.10.
domine:& nomen tuum inuocatum eſt ſuper nos. Et dicit
populus acquiſitionis: dicit eccleſia redẽptorum. Oleũ Cañ.1.
effuſum nomẽ tuũ. Cũ eijcior ergo: tu illud effundis poſt
me & in me: quoniam cum iratus fuerit: miſericordiæ re-
cordaberis. C Accepit tamẽ ſathan regnũ ſup omnes
filios ſuperbiæ: factus princeps tenebrarũ harũ: ut regno
humilitatis etiã ſuperbiã militet: dum in uno ſuo princi-
patu temporali & tali multos humiles excelſos æternoſq;
reges cõſtituit. Iocundũ iudiciũ ut ſuperbꝰ ille humiliũ
malleator: eiſdẽ ipſis neſciẽs fabricet coronas perſonas,
impugnãdo oẽs, & oĩbus ſuccumbẽdo. Siquidẽ ubiq; &
ſemper iudicabit dñs populos:& ſaluos faciet filios pau-
perũ:& humiliabit calũniatorẽ. Vbiq; & ſemper defenſa-
bit ſuos, propulſabit nocẽtes:& tollet uirgam peccatorũ
deſuper ſortẽ iuſtorũ: ut nõ extendãt iuſti ad iniquitatem
manus ſuas. Eritq; tandem cũ ex toto arcũ cõteret & cõ- Pſal.45
fringet arma:& ſcuta comburet igni. Tu tibi miſer ſedẽ
collocas in aquilõe: plaga nebuloſa & frigida: & ecce ſu-
ſcitantur de puluere inopes, & de ſtercore pauperes: ut ſe
deant cũ principibus, & ſolũ gloriæ teneãt: doleaſq; im-
pleri illud. Pauper & inops laudabũt nomẽ tuũ. Gratias
tibi pater orphanorũ & iudex pupillorum: incaluit ſuper
nos mons coagulatus, mons pinguis, cæli diſtillauerũt à
facie dei ſynai, effuſum eſt oleũ, dilatatũ eſt nomẽ qđ no-
bis & cui nos inuidebat iniquus. Dilatatũ (iquam) uſq; Pſal.8.
ad corda & ora paruulorũ: & in ore infantium & lacten- Pſal.11.
tium perficitur laus. Porrò peccator uidebit & iraſcetur
& erit ſicut ira implacabilis: ſic flamma inextinguibilis:
quæ iam parata eſt ei & angelis eius. Zelus dñi exercituũ
faciet hoc. Quomodo me amas deꝰ meꝰ, amor meus? quo
modo me amas: ubiq; recordans mei, ubiq; zelans ſalutem
egeni & pauperis: non ſolũ aduerſum homines ſuperbos
ſed etiam aduerſus ſublimes angelos: in cælo & in terra iu
dicas domine nocentes me: expugnas impugnãtes me.
Vbiq; ſubuenis, ubiq; aſſiſtis, ubiq; à dextris es mihi do-
mine ne cõmouear. Hæc cãtabo dño in uita mea: pſallam
deo meo quãdiu ſum. D Hæ uirtutes eius hæc mirabilia
eius q fecit. Hoc primũ & maximũ iudiciũ, qđ mihi illa
cõſcia ſecretorũ aperuit uirgo maria. Depoſuit (iquiẽs) Lucæ.1.
potẽtes de ſede:& exaltauit hũiles. Eſurientes impleuit
bonis:& diuites dimiſit inanes. Secundũ aũt ſile eſt huic Ioan.9.
quod iã audiſtis: ut q nõ uidẽt uideãt:& q uidẽt cæci fiãt. Pſal.118.
In his duobus iudicijs cõſolet ſe paup. & dicat. Memor
fui iudiciorũ tuorũ à ſeculo dñe:& cõſolatus ſum. Sed re
uertamur ad noſipſos: ſcrutemurq; uias nr̃as:& ut in ueri-
tate id poſſimus, iuocemus ſpiritũ ueritatis:& reuocemꝰ
ab alto quo nos eduxerat, quatenꝰ antecedat nos etiã ad
nos: qñi ſine ipſo poſſumꝰ nihil. Nec uerẽdũ ꝙ dedignet
cõdeſcẽdere nobis: qui potius ſi uel exiguũ qd, abſq; ipo
conamur, indignat. Nõ eſt eñi ille uadens & nõ rediens:
ſed ducit nos & reducit de claritate in claritatem tanquã
dñi ſpũs: qñq; rapiẽs ad ſe in lumine ſuo: qñq; cõtẽperãs
& illuminãs tenebras noſtras: ut ſiue ſupra nos, ſiue apud
nos, ſemper in luce, ſemp ut filij lucis ambulemus. Trãſi-
uimus alegoriarum umbras: uentũ eſt ad indaganda mo-
ralia. Edificata eſt fides, inſtruatur uita: exercitatus eſt in-
tallectus, dictetur actus. Siquidẽ intellectus bonus omni Pſal.110
bus facientibus eũ: ſi tamen & actus & intelligentia diri-
gantur in laudem & gloriam domini noſtri ieſu chriſti: q
eſt ſuper omnia deus benedictus in ſecula. Amen.

De duabus

De duabus operationibus ſpirituſſancti: quarũ una uocat effuſio, & alia infuſio. Sermo. XVIII. B

Canti.1. OLeum effuſum nomẽ tuũ. Quid certũ
demonſtrat ſpũſſctũs nobis in nobis
occaſiõe huiꝰ capituli? Profectò (qđ
iterim occurrit) geminæ cuiuſdã ſuæ
operatiõis experimẽtũ. Vnius quidẽ
qua nos primo intus ꝟtutibꝰ ſolidat
ad ſalutẽ: alterius uerò qua foris q̃q;
mũeribus ornat ad lucrũ: Illas nobis, hæc nr̃is accipimꝰ:
ꝟbi grã: fides, ſpes, charitas nobis ꝓpt nos dant. Abſq;
his qppe ſalui eſſe nõ poſſumus. Porro ſciæ ſeu ſapiẽtiæ
ſermo: grã curatiõis: ꝓphetia, ſiliaq; qbus carere cũ inte-
gritate etiã ſalutis ꝓpriæ poſſumus: ꝓximorũ ꝓculdubio
in ſalutẽ expẽdẽda donant. Et has ſpũſcti opatiões quas
uel in nobis, uel in alijs experimur: ut ex re noia accipiãt,
infuſionẽ ſi placet atq; effuſionẽ nominemꝰ. Cui nã ergo
harũ cõuenit oleũ effuſum nomẽ tuũ. Nõnne effuſioni?
Nã de infuſiõe infuſum potiꝰ quàm effuſum dixiſſet. De-
niq; de uberũ foris ſpirãte fragrãtia, & nõ de iternis ſpõ-
ſæ ꝟtutibus ꝓlatũ eſt: oleũ effuſum nomẽ tuũ. Deniq; ob
bonũ odorẽ uberũ extriſecus ꝓfuſorũ: ait ſpõſa. Oleũ ef-
fuſum nomẽ tuũ: aſcribẽs ipſum odorẽ noĩ ſpõſi tanquã
oleo effuſo ſup ubera. Et qcũq; mũere grãe exterioris per
fuſum ſe ſentit: quo & ipe alijs refundere poſſit: etiã huic
dicere eſt: oleũ effuſum nomẽ tuũ. Sed ſanè cauendũ i his
aut dare qđ nobis accepimꝰ: aut qđ erogãdũ accepimus
retinere. Rẽ ꝓfectò ꝓximi retines tibi: ſi (ꝟbi cã) plenus
ꝟtutibꝰ cũ ſiſforiſq; nihilominꝰ donis ſciæ & eloquẽtiæ
ꝟtuti adornatꝰ: metu fortè aut ſegnitiæ: aut minꝰ diſcre
ta hũilitate: uerbũ bonũ qđ poſſet ꝓdeſſe mltis, iutili imo
dãnabili ligas ſilẽtio: certè maledictus ꝙ frumẽtũ abſcõ-
dit i populis. Rurſum qđ tuũ eſt ſpargis & ꝑdis: ſi priuſ-
quã infundaris tu: totus ſemiplenꝰ feſtines effundere: cõ-
tra legẽ arans in primogenito bouis, & ouis primogeni-
tum tõdens. Nimirũ uita atq; ſalute quã alteri das te frau
das: dũ ſana uacuus intentione, glĩæ inanis uẽto inflaris
aut terrenæ cupiditatis ueneno inficeris, & læthali apoſte
mate turgẽs in teris. D Quãobrẽ ſi ſapis cõchã te exhi-
bebis, & nõ canalẽ. Hic ſiqdẽ penè ſimul & recepit & re-
fundit. Illa uerò donec impleat, expectat:& ſic qđ ſuper
abundat ſine ſuo damno cõicat: ſciẽs maledictũ qui partẽ
ſuã facit deteriorẽ. Et ne meũ cõſiliũ contẽptibile ducas:
ꝓuer.29 audi ſapiẽtiorẽ me. Stultus (ait ſalomon) profert ſpiritũ
ſuũ ſimul: ſapiẽs reſeruat in poſterũ. Verum canales mul-
tos hodie habemus in eccleſia: conchas uerò perpaucas.
Tantæ charitatis ſũt per quos nobis fluẽta cæleſtia ema
nant: ut ante effundere quam infundi uelint: loqui quàm
audire paratiores & prompti docere qđ nõ didicerũt: &
alijs præeſſe geſtiẽtes, qui ſeipſos regere neſciũt. Ego nul
lum ad ſalutẽ pietatis gradũ illi gradui anteponẽdum exi
ſtimo: quẽ ſapiẽs poſuit dicens. Miſerere aĩæ tuæ placens
deo. Q̃ ſi non habeo niſi parumper olei quo ungar: putas
Eccl.30. tibi debeo dare & remanere inanis? Seruo illud mihi: &
oĩno niſi ad ꝓphetæ iuſſionẽ non ꝓfero. Si inſtituerint ro
gitãtes aliq ex his q forte exiſtimant de me ſupra id quod
uidẽt in me: aut audiũt aliqd ex me, rñdebit eis. Ne forte
Mat.25 nõ ſufficiat nobis & uobis: ite potiꝰ ad uẽdentes & emite
uobis. Sed charitas (inqs) nõ quærit quæ ſua ſunt. Et tu
ſcis quãobrẽ? Nõ q̃rit q̃ ſua ſunt, ꝓfectò qa nõ deſunt.
1.Co.13. Quis nã q̃rat qđ habet? Charitas q̃ ſua ſunt, id eſt ꝓpriæ
ſaluti neceſſaria nũquã non habet. Nec modo habet, ſed
etiã abũdat. Vult abũdare ſibi: ut poſſit & oĩbus. Seruat
ſibi quãtũ ſufficiat: ut nulli deficiat. Alioquin ſi plena nõ
eſt, perfecta non eſt. B Cæterũ tu frater cui firma ſatis pro
pria ſalus nondũ eſt: cui charitas adhuc aut nulla eſt: aut
adeò tenera atq; arũdinea: quatenꝰ oĩ flatui cedat, omni
credat ſpũi, oĩ circũferat uẽto doctrinæ, imo cui charitas
tanta eſt: ut ultra mãdatũ quidẽ diligas ꝓximum tuũ plus
quàm teipſum:& rurſum tãt illa ut cõtra mãdatum fauore
liqueſcat, pauore deficiat, perturbet triſtitia, auaritia con-
trahatur, protrahat ambitione, ſuſpicionibus inquietet,
cõuitijs exagitet, curis euiſceret, honoribꝰ tumeat, liuore
tabeſcat. Tu (inquam) ita i ꝓprijs teipſum ſentiẽs: quanã
dementia q̃ſo aliena curare aut ambis aut acqeſcis? ſed eñi
audi qd cõſulat cauta uigilq; charitas. Nõ ꝙ alijs (inqt)
ſit remiſſio: uobis autẽ tribulatio: ſed ex æqualitate. Noli Mat,23.
nimiũ eſſe iuſtus. Sufficit ut diligas proximũ tuũ, tanquã
teipum: hoc qppe eſt ex æqualitate. Dicit eñi dauid: Sicut
adipe & pĩguedine repleatur aĩa mea:& labijs exultatiõis Pſal.22.
laudabit os meũ: infundi nimirũ prius uolens, & ſic effun
dere. Nec ſolũ infundi prius ſed & impleri quatenꝰ de ple
nitudine eructaret: non oſcitaret de inanitate. Caute qdẽ:
ne quod alijs remiſſio ſibi eſſet tribulatio. Et nihilominus
caſte imitans illũ de cuiꝰ plenitudine omnes accepimus.
C Diſce & tu nõ niſi de pleno effundere: nec deo largior
eſſe uelis. Concha imitet fontẽ. Nõ manat ille in riuũ: nec
in lacũ extẽdit, donec ſuis ſatiet aqs. Non pudeat conchã
nõ eſſe ſuo fonte ꝓfuſiorẽ. Deniq; ipſe fons uitæ plenꝰ in
ſeipſo & plenꝰ ſeipſo, nõnne primũ qdẽ ebulliẽs & ſaliẽs
in ꝓxima ſecreta cælorũ oĩa ĩpleuit bonitate:& tũc demũ
impletis ſecretioribꝰ ſuperioribuſq; partibꝰ erupit ad ter
ras: ac de ſupfluo hoies & iumẽta ſaluauit: quẽadmodum
multiplicauit miam ſuã deꝰ? Prius interna repleuit:& ſic
exundans in multis miſerationibus ſuis uiſitauit terrã &
inebriauit eã: multiplicauit locupletare eã. Ergo & tu fac
ſimiliter. Implere prius, & ſic curato effundere. Benigna
prudẽſq; charitas affluere cõſueuit: nõ effluere. Fili mi ne
pereffluas, ait ſalomõ:& apl's. Propterea inqt debemꝰ intẽ
dere his quæ dicunt: ne forte pereffluamꝰ. Quid eñi? Tu Heb.2.
ne paulo ſanctior? ſapientior ſalomone? Alioqn nec mihi
ſedet ditari ex te exinanito. Si eñi tu tibi nequã: cui bonꝰ
eris? De cumulo ſi uales adiuua me. Sin autẽ: parcito tibi.
D Sed iam audite quæ & quanta ſaluti ꝓpriæ neceſſaria
ſint: quæ & quanta infundi oporteat prius quàm effunde
re præſumamus: quæ tñ impræſentiarũ breuiter colligere
potero. Hora ſiqdẽ iã multũ aſcendit:& ſmonis urget ad
finẽ. Accedit medicus ad uulneratũ: ſpũs ad aĩam. Quam
eñi nõ reperiat gladio diaboli uulneratã: etiã poſt ſanatũ
uulnus antiqui delicti medicamẽto baptiſmatis? Ergo ad
illã aĩam quæ dicit. Putruerũt & corruptæ ſunt cicatrices
meæ à facie inſipiẽtiæ meæ: cũ accedit ſpũs qd primo opꝰ Pſal.37.
eſt? Vt tumor uel ulcꝰ qđ forte ſupercreuit in uulnere:&
poteſt impedire ſanitatẽ ante omnia amputet. Abſcindat
itaq; ferro acutæ cõpunctionis ulcus inueteratæ conſue-
tudinis. Sed eſt acerbus dolor: leniat ꝓinde unguẽto de-
uotionis: qđ nõ eſt aliud niſi cõcepta de ſpe indulgentiæ
exultatio. Hanc cõtinẽdi parit facultas:& uictoria de pec
cato. Iam gratias agit & dicit. Dirupiſti uincula mea: tibi
ſacrificabo hoſtiã laudis. Deinde apponit medicamentũ
pœnitẽtiæ: malagma ieiuniorum, uigiliarũ, orationũ:& ſi
qua ſunt alia pœnitentiũ exercitia. In labore cibandus eſt
cibo boni operis: ne deficiat. Q̃ opus ſit cibus inde doce
ris. Meus cibus eſt, inquit, ut faciam uolũtatẽ patris mei.
Itaq; comitẽtur pœnitẽtiæ labores: pietatis opa quæ cõ- Ioan.4.
fortẽt. Magnã, ait, fiduciã præſtat apud altiſſimũ eleemo-
ſyna. Cibus ſitim excitat, potãdus eſt. Accedat cibo boni
operis orõnis potꝰ: cõponẽs i ſtomacho cõſciæ qđ bene
geſtũ eſt. & cõmẽdãs deo. Orando bibit uinum lætificãs
cor hois: uinũ ſpũs qđ inebriat:& carnaliũ uoluptatũ in-
fundit obliuionẽ. Humectat interiora arẽtis cõſciæ: eſcas
bonorũ actuũ digerit & deducit ꝑ quædã animæ mẽbra:
fidem roborãs: ſpem cõfortãs uegetãs ordinãſq; charita-
tem, ĩpinguãs mores. B Sũpto cibo potuq;: qd iã reſtat
niſi ut pauſet ægrotꝰ: & qeti cõtemplatiõis poſt ſudores
actiõis incũbat? Dormiens i cõtemplatiõe deũ ſomniat: ꝑ
ſpeculũ ſiqdem & i enigmate: nõ aũt facie ad faciem interi
intuet. Tamẽ ſic nõ tam ſpectati quàm coniectati: idq; ra
ptim & quaſi ſub quodã coruſcamine ſcintillulæ tranſeũ-
tis: tenuiter uix attacti inardeſcit amore:& ait. Aĩa mea de
ſiderauit te i nocte: ſed & ſpũs meus in ꝑcordijs meus. Ta
lis amor zelat: hic decet amicũ ſpõſi: hoc neceſſe eſt ardeat